Téma 6:
Osové namáhání

- Základní vztahy a předpoklady řešení
- Výpočet normálového napětí a přetvoření osově namáhaného prutu
- Řešení staticky neurčitých osově namáhaných konstrukcí v pružném oboru
- Řešení staticky neurčité osově namáhané soustavy v pružno-plastickém oboru

Osové namáhání

Osové namáhání (osový-prostý tah nebo tlak): Jedinou nenulovou složkou vnitřních sil v libovolném průřezu prutu je **normálová síla** N.

$\boxed{N \neq 0}$ $\boxed{T = 0}$ $\boxed{V_y = V_z = 0}$ $\boxed{M_y = M_z = 0}$

$N > 0$ … **tah**

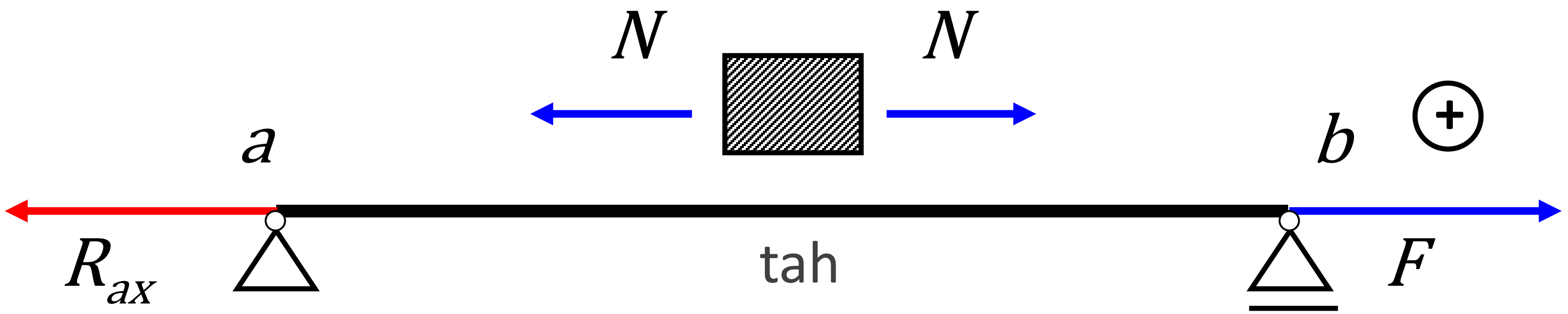

$N < 0$ … **tlak**

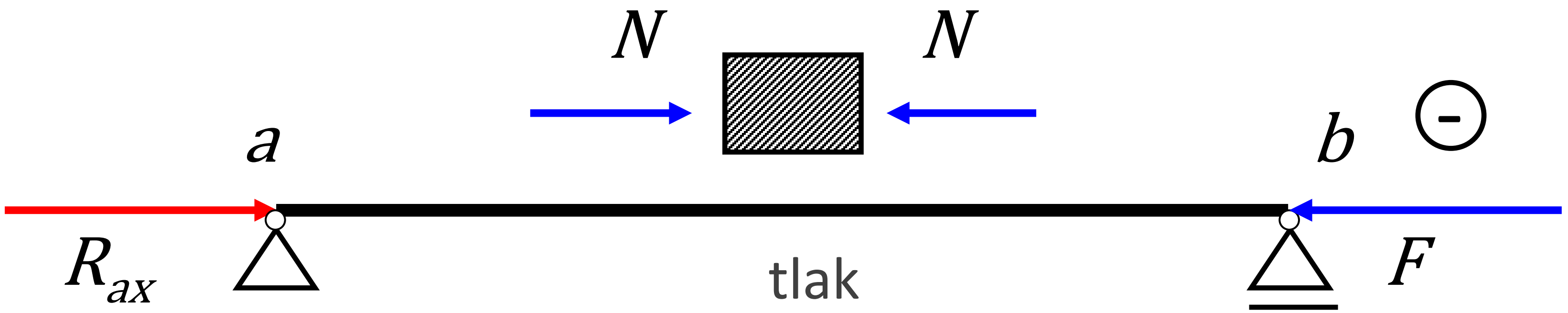

Předpoklady řešení

a) průřezy zůstávají **rovinnými** a **kolmými k ose** i po deformaci (Bernoulliova hypotéza)

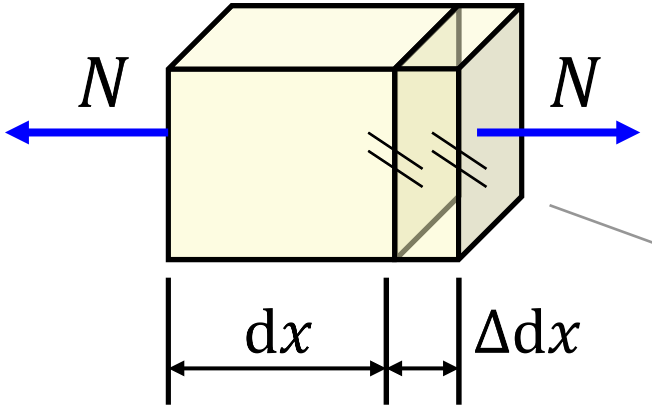

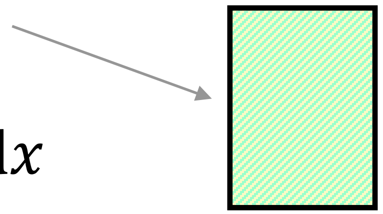

před i po deformaci

Předpoklad má povahu deformačně – geometrickou. Příčné průřezy se nezkřiví a zůstanou vzájemně rovnoběžné.

Daniel Bernoulli
(1700 - 1782)

Důsledek:

$$\gamma_{xy} = \gamma_{xz} = 0 \rightarrow \tau_{xy} = \tau_{xz} = 0$$

$$\sigma_x = \text{konst.} \ldots \text{pro } x = \text{konst.}$$

b) podélná vlákna na sebe vzájemně netlačí

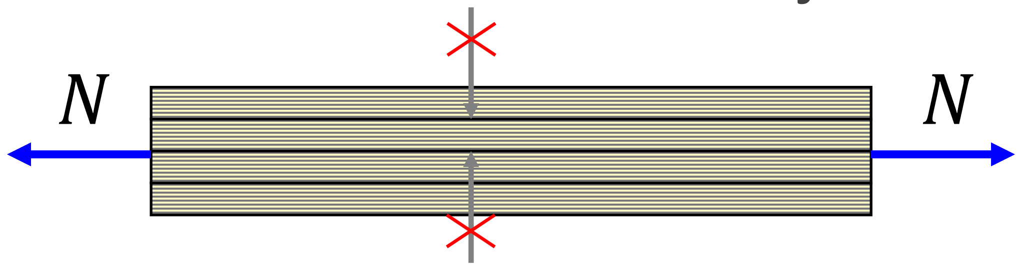

$$\sigma_y = \sigma_z = 0$$

Jednoosá napjatost

Ze 6 složek napětí je pouze 1 nenulová

Tenzor napětí:

$$[\sigma] = \begin{bmatrix} \sigma_x \neq 0 & \tau_{xy} = 0 & \tau_{xz} = 0 \\ & \sigma_y = 0 & \tau_{yz} = 0 \\ \text{sym.} & & \sigma_z = 0 \end{bmatrix}$$

Vektor napětí:

$$\{\sigma\} = \{\sigma_x \neq 0 \quad 0 \quad 0 \quad 0 \quad 0 \quad 0\}^T$$

Výpočet **normálového napětí**:

$$N = \int_A \sigma_x \, \mathrm{d}A = \sigma_x \int_A \mathrm{d}A = \sigma_x \cdot A \rightarrow \sigma_x = \frac{N}{A}$$

Omezená platnost předpokladů řešení

a) **Soustředěné zatížení na koncích prutu**:
V okolí konce prutu nastanou poruchy stavu napjatosti. Ze Saint-Venantova principu lokálnosti vyplývá, že tato oblast je omezená.

Saint - Venantův princip lokálního účinku

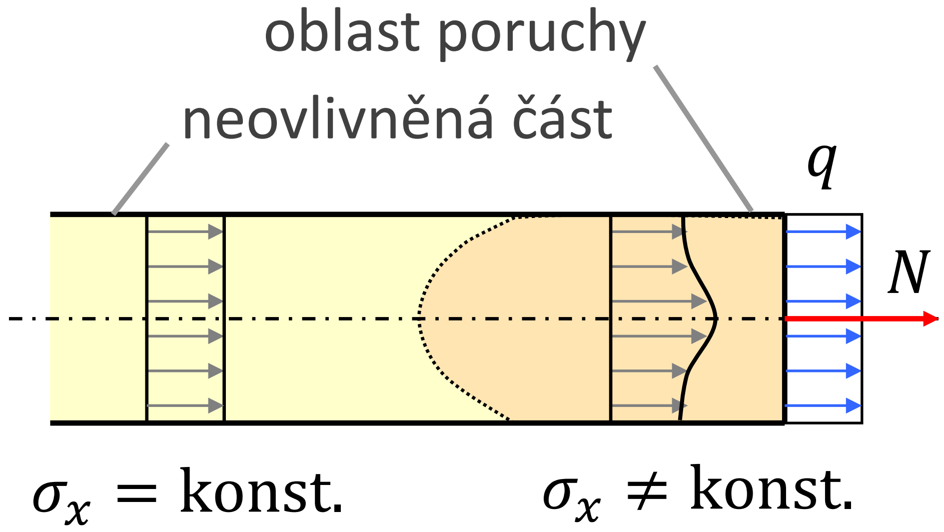

Omezená platnost předpokladů řešení

b) **Náhlá změna průřezu**: Pro pruty s povlovnou změnou průřezu platí odvozené předpoklady. Náhlé průřezové změny, vyvolané otvorem, vruby či zúžením způsobí neplatnost předpokladu.

1)

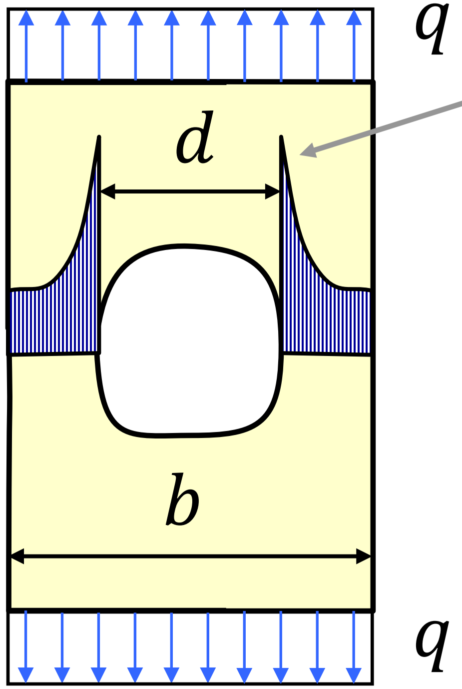

$$\sigma_{x,\max} = k \cdot \frac{N}{A_{net}}$$

A_{net} … průřezová plocha v místě oslabení

k … součinitel koncentrace napětí, závisí na geometrii prvku:

d/b	0,1	2,72
k	0,6	2,11

2)

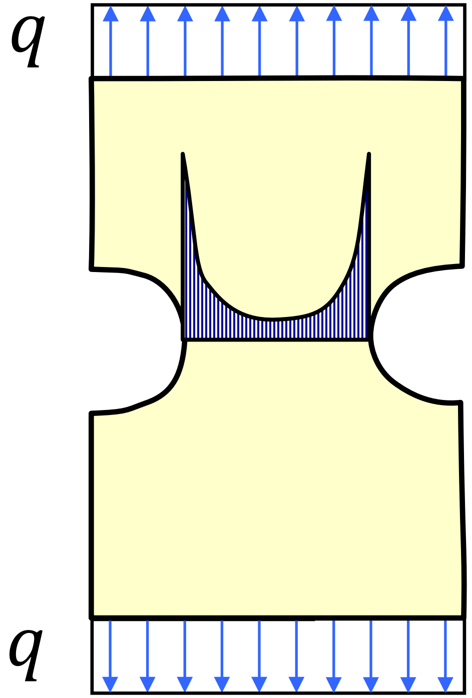

Přetvoření osově namáhaného prutu

$$\Delta l = \int_0^l \Delta \mathrm{d}x = \int_0^l \varepsilon_x \,\mathrm{d}x = \int_0^l \frac{\sigma_x}{E} \,\mathrm{d}x = \frac{N}{E \cdot A} \int_0^l \mathrm{d}x = \frac{N \cdot l}{E \cdot A}$$

$N = \frac{E \cdot A}{l} \cdot \Delta l = k \cdot \Delta l$ z Hookova zákona $k = \frac{EA}{l}$ … tuhost prutu stálého průřezu v tahu/tlaku

Příčné deformace

$$\Delta h = h \cdot \varepsilon_Z = h \cdot (-\nu \cdot \varepsilon_x) = h \cdot \left(-\nu \cdot \frac{\sigma_x}{E}\right) = -\nu \cdot \frac{N \cdot h}{E \cdot A}$$

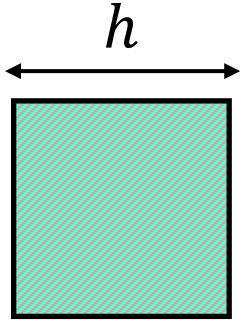

Deformace od rovnoměrné změny teploty ΔT [°C]

$$\Delta l_T = \int_0^l \varepsilon_{x,T} \,\mathrm{d}x = \int_0^l \alpha_T \cdot \Delta T \,\mathrm{d}x = \alpha_T \cdot \Delta T \cdot l$$

Přetvoření osově namáhaného prutu

Obecný případ osově zatíženého prutu s **proměnným průřezem** nebo **proměnnou normálovou silou** N

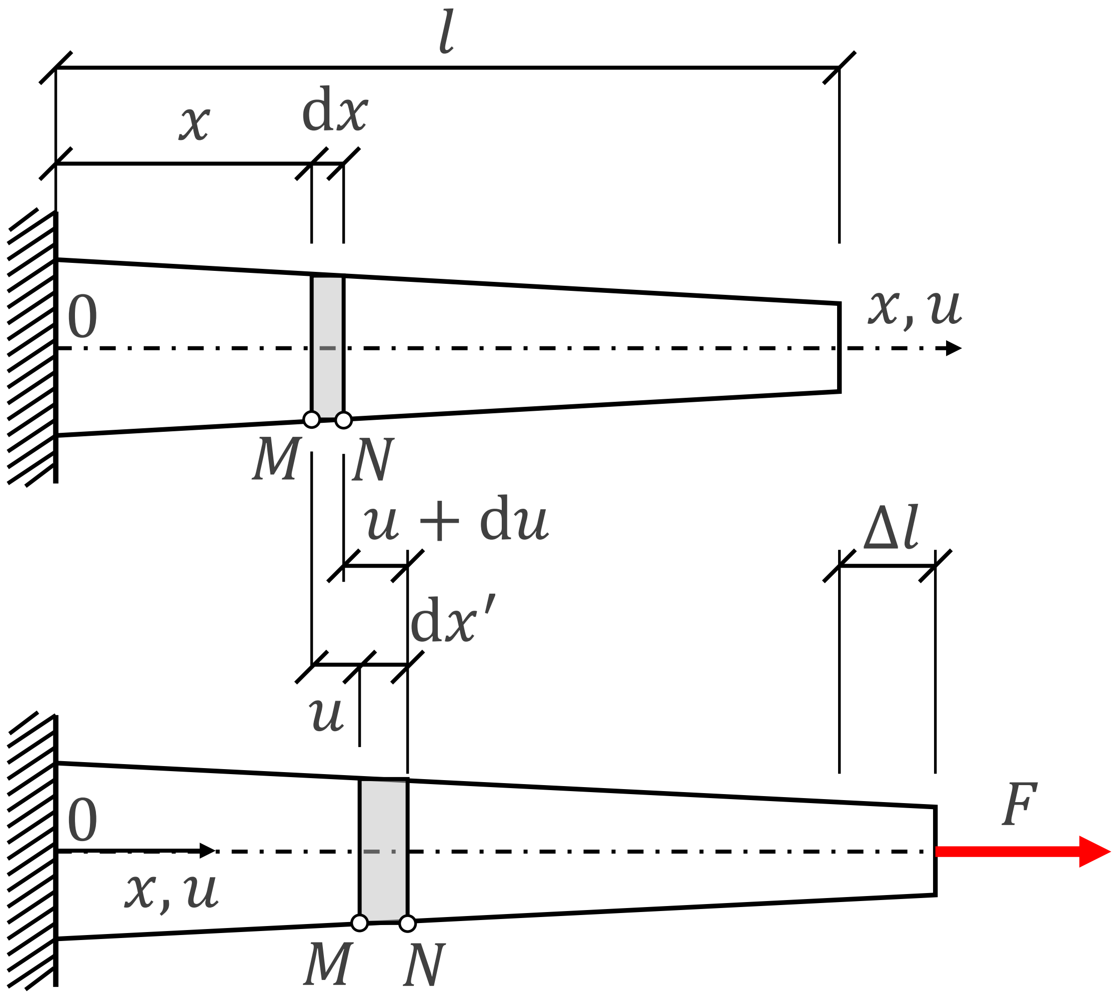

Před deformací

Po deformaci

$$\varepsilon_x = \frac{\mathrm{d}x' - \mathrm{d}x}{\mathrm{d}x} = \frac{\mathrm{d}x + \mathrm{d}u - \mathrm{d}x}{\mathrm{d}x} = \frac{\mathrm{d}u}{\mathrm{d}x}$$

$$\mathrm{d}x' = \mathrm{d}x + (u + \mathrm{d}u) - u = \mathrm{d}x + \mathrm{d}u$$

Přetvoření osově namáhaného prutu

Obecný případ osově zatíženého prutu s **proměnným průřezem** nebo **proměnnou normálovou silou** N

$$\varepsilon_x = \frac{\mathrm{d}u}{\mathrm{d}x} \rightarrow \varepsilon_x = \frac{\sigma_x}{E} \rightarrow \frac{N_{(x)}}{A_{(x)} \cdot E} = \frac{\mathrm{d}u}{\mathrm{d}x}$$

Diferenciální rovnice osově namáhaného prutu

Řešení:

$$u(x) = \int \frac{N_{(x)}}{E \cdot A_{(x)}} \mathrm{d}x + C$$

C … integrační konstanta, kterou lze určit z tzv. okrajové podmínky

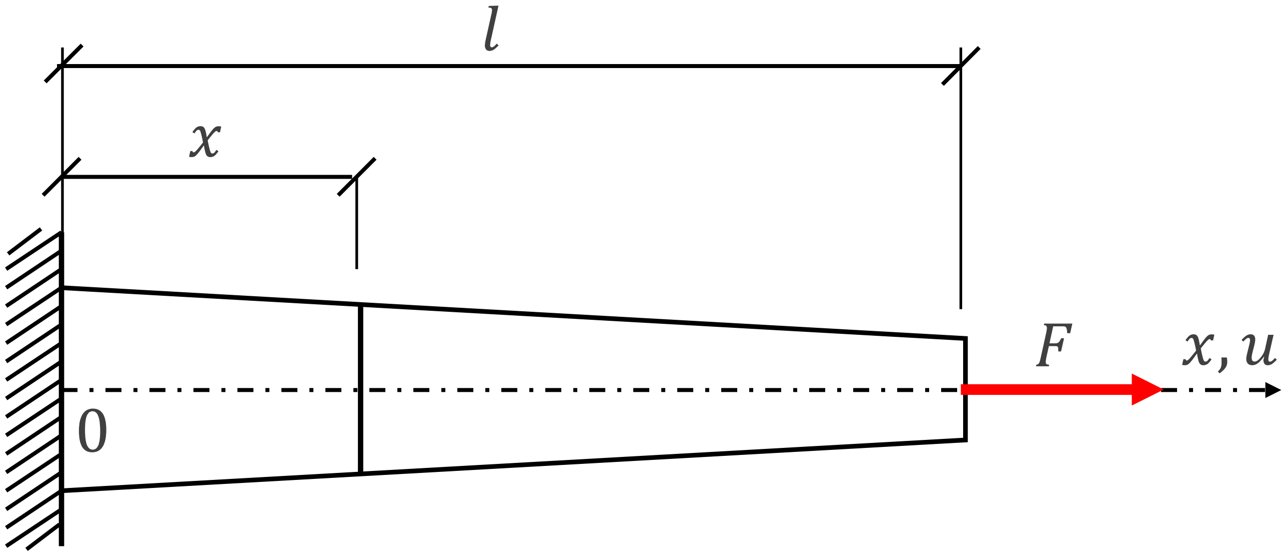

Okrajová podmínka

$$u_{(x=0)} = 0$$

Příklad 1 Osově namáhaný prut s **proměnnou průřezovou plochou**

Zadání: Protažení táhla Δl? ($N = \text{konst.}$)

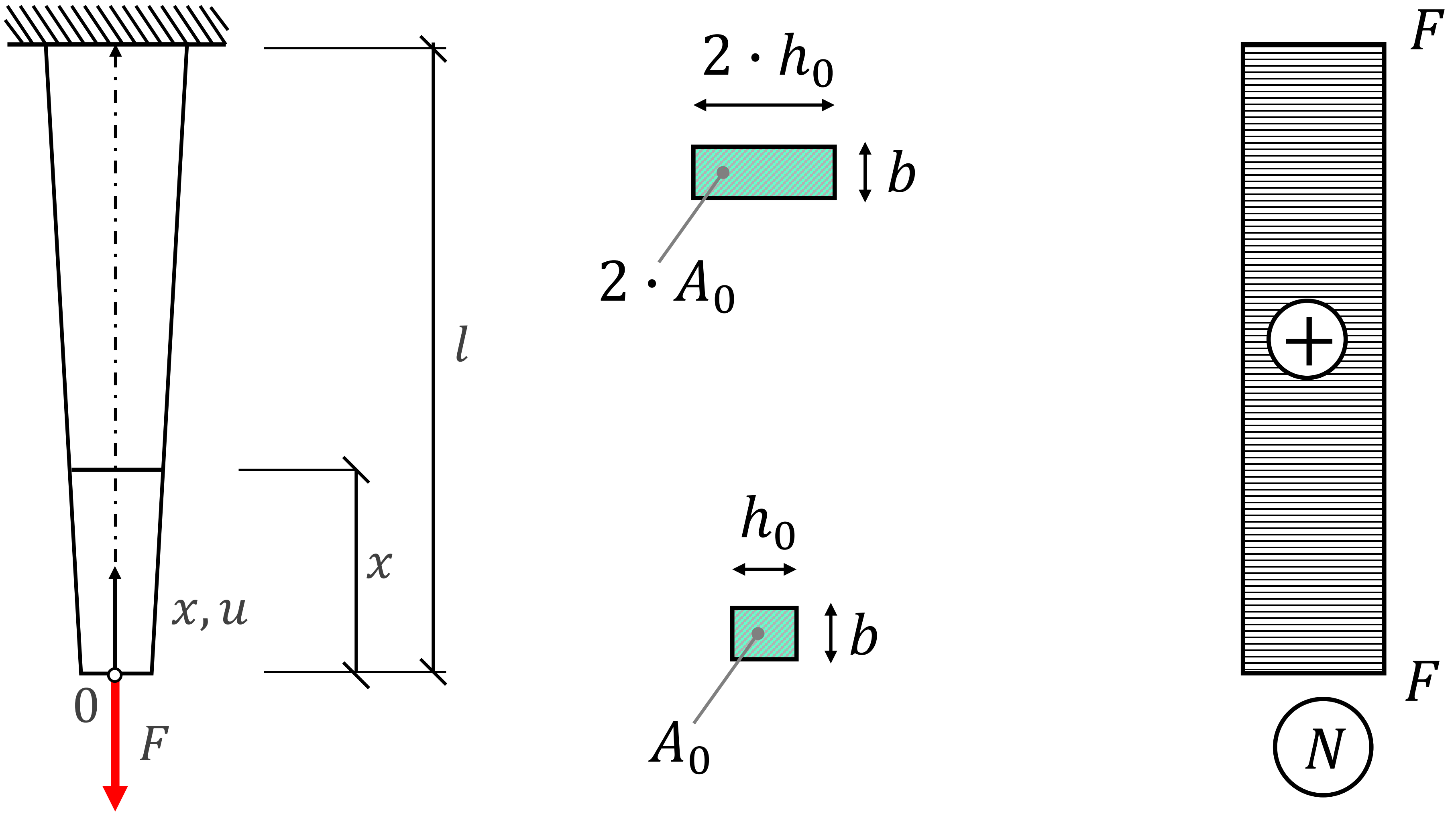

Příklad 1

Osově namáhaný prut s **proměnnou průřezovou plochou**

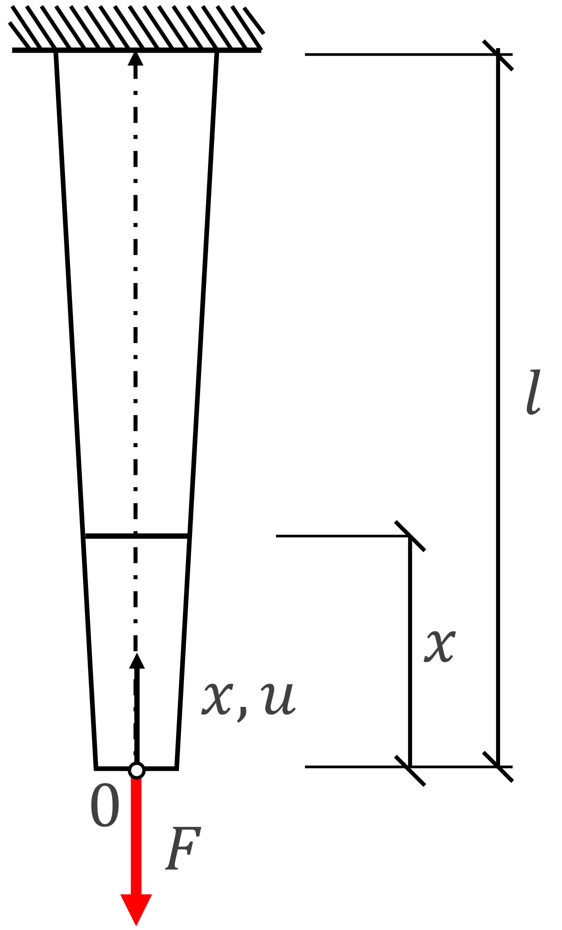

$x \in \langle 0, l \rangle$

Průřezová plocha

$$A_{(x=0)} = h_0 \cdot b = A_0$$

$$A_{(x=l)} = 2 \cdot h_0 \cdot b = 2 \cdot A_0$$

$$A_{(x)} = A_0 \cdot \frac{l+x}{l}$$

Normálová síla

$$N_{(x)} = F = \text{konst.}$$

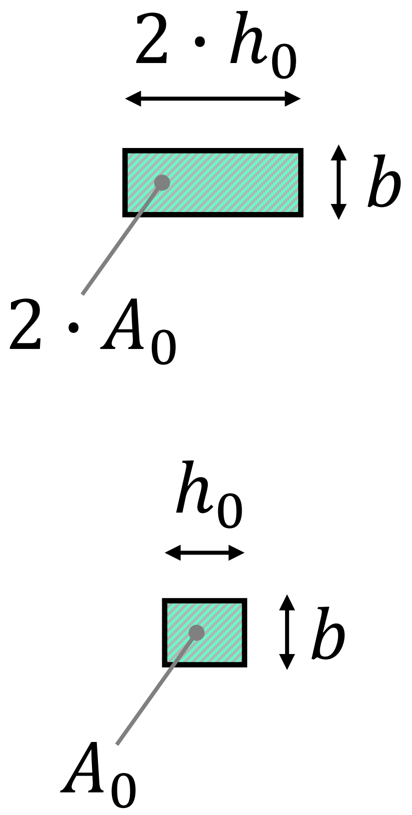

$$u_{(x)} = \int \frac{F}{E \cdot A_{(x)}} \,\mathrm{d}x = \int \frac{F.l}{E \cdot A_0 \cdot (l+x)} \,\mathrm{d}x = \frac{F}{E \cdot A_0} \cdot \int \frac{l}{l+x} \,\mathrm{d}x = \frac{F}{E \cdot A_0} \cdot l \cdot \ln(x+l) + C$$

Příklad 1

Osově namáhaný prut s **proměnnou průřezovou plochou**

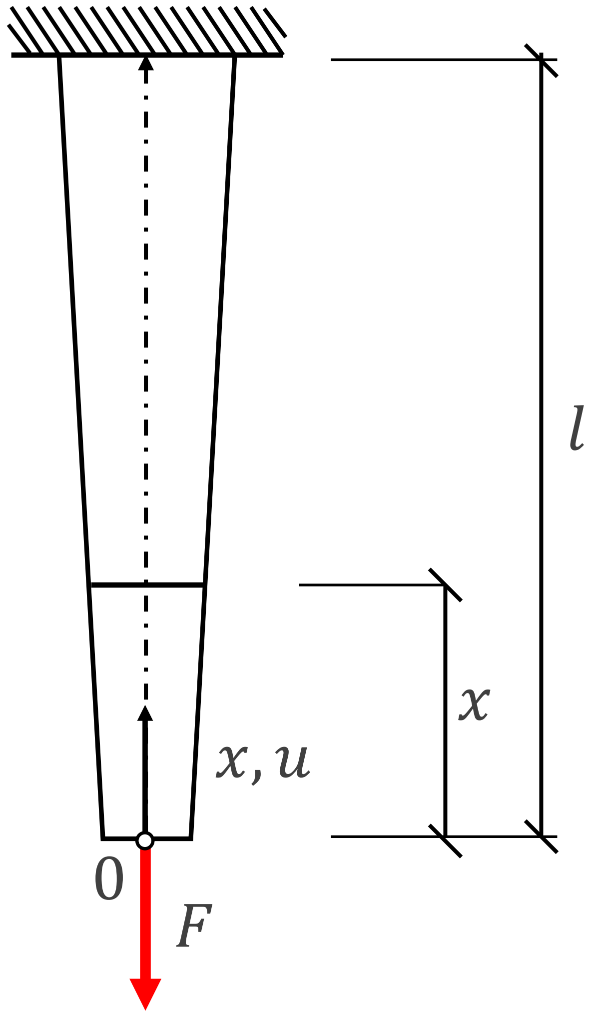

$$u_{(x)} = \frac{F}{E \cdot A_0} \cdot l \cdot \ln(x + l) + C \qquad x \in \langle 0, l \rangle$$

Okrajová podmínka $\quad u_{(x=l)} = 0$

$$u_{(x=l)} = \frac{F}{E \cdot A_0} \cdot l \cdot \ln(l + l) + C = 0$$

$$C = -\frac{F}{E \cdot A_0} \cdot l \cdot \ln(2l)$$

Rovnice protažení

$$u_{(x)} = \frac{F}{E \cdot A_0} \cdot l \cdot \ln(x + l) - \frac{F}{E \cdot A_0} \cdot l \cdot \ln(2 \cdot l)$$

$$u_{(x)} = \frac{F \cdot l}{E \cdot A_0} \cdot [\ln(x + l) - \ln(2 \cdot l)] \qquad x \in \langle 0, l \rangle$$

Příklad 1

Osově namáhaný prut s **proměnnou průřezovou plochou**

Výsledky

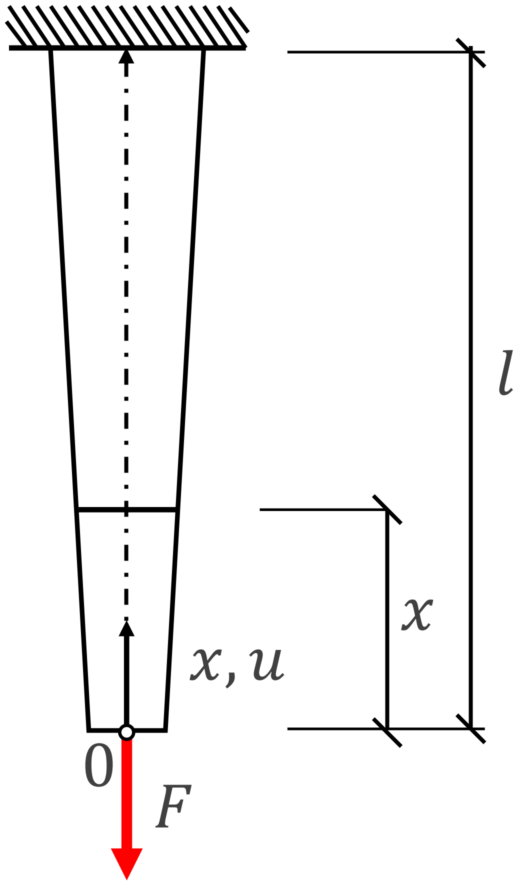

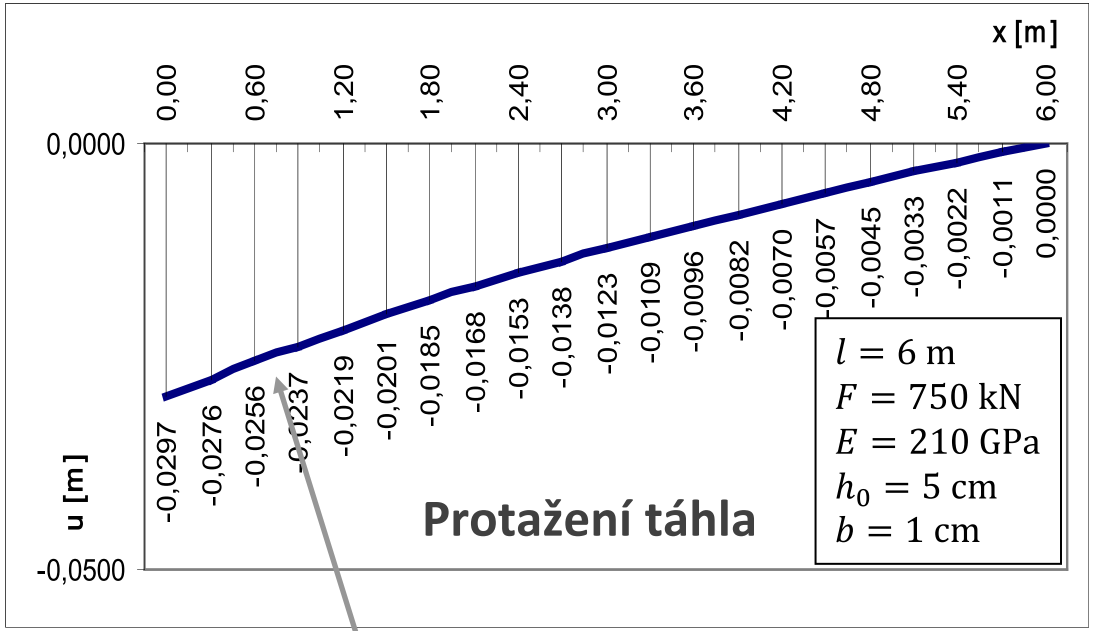

$$u_{(x)} = \frac{F \cdot l}{E \cdot A_0} \cdot [\ln(x + l) - \ln(2 \cdot l)]$$

Maximální protažení Δl: $\boxed{u_{\max} = u_{(x=0)}}$

$$\Delta l = u_{(x=0)} = \frac{F \cdot l}{E \cdot A_0} \cdot [\ln(l) - \ln(2 \cdot l)] = -\ln(2) \cdot \frac{F \cdot l}{E \cdot A_0} = -0{,}693147 \cdot \frac{F \cdot l}{E \cdot A_0}$$

Příklad 1 Osově namáhaný prut s **proměnnou průřezovou plochou**

Výsledky

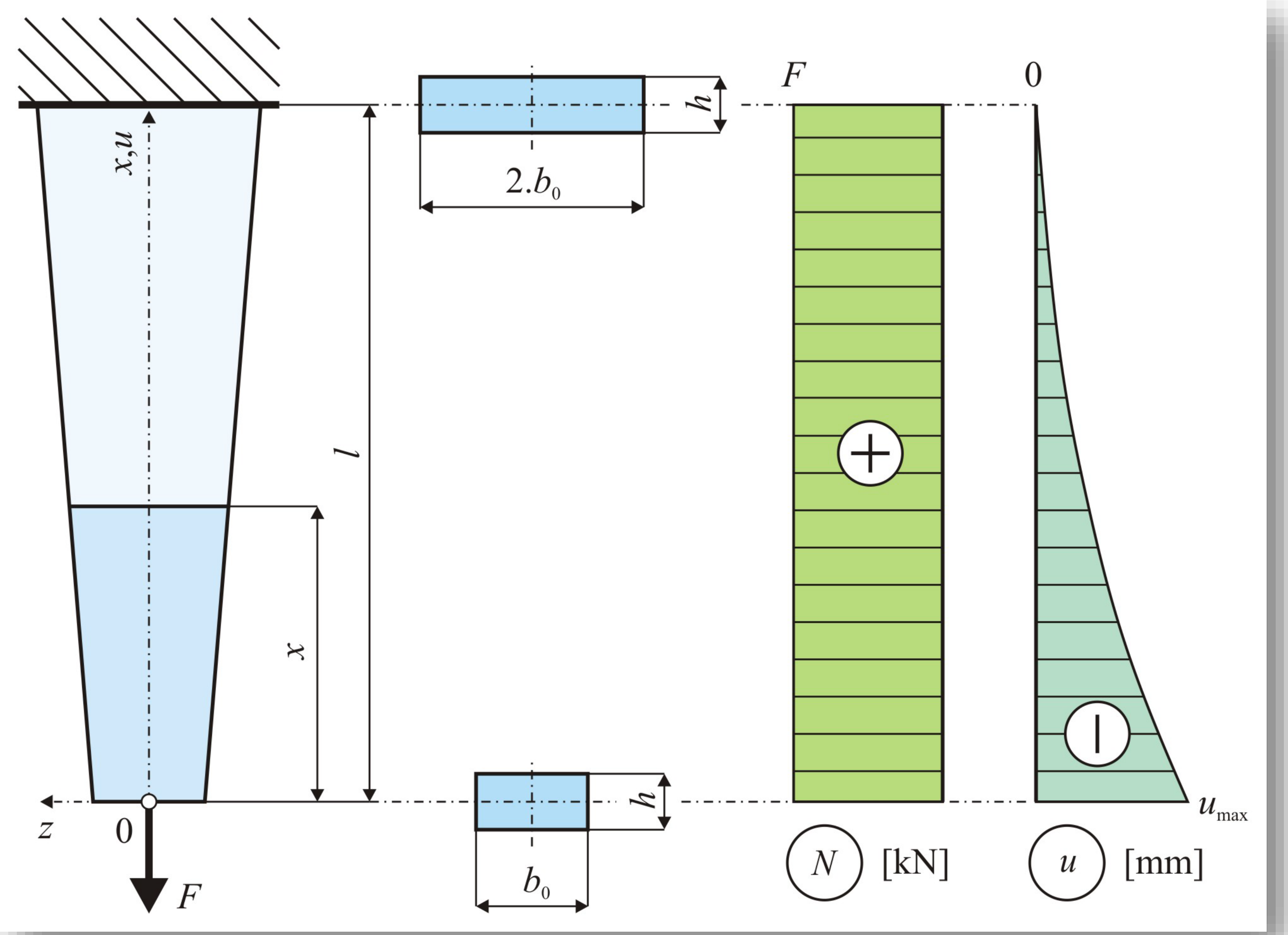

Příklad 2 Osově namáhaný prut s **proměnnou normálovou silou**

Zadání: Protažení táhla Δl? ($A = \text{konst.}$)

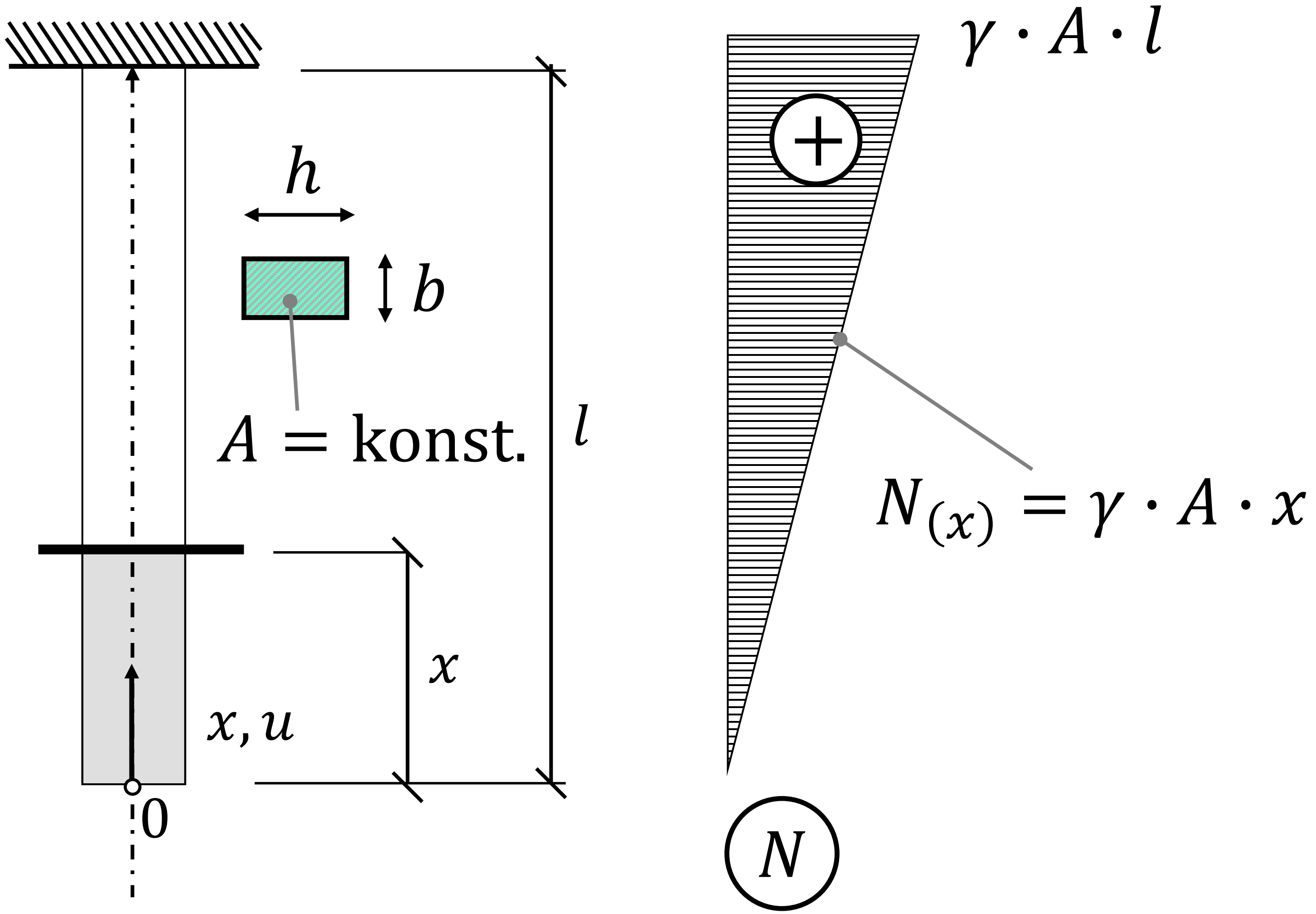

Normálová síla:

Tíha spodní oddělené části prutu.

$$N_{(x=0)} = 0$$

$$N_{(x=l)} = \gamma \cdot A \cdot l$$

$\gamma = \rho \cdot g$ … měrná tíha

$$u_{(x)} = \int \frac{\gamma \cdot A \cdot x}{E \cdot A} \mathrm{d}x$$

$$u_{(x)} = \frac{\gamma}{E} \cdot \frac{x^2}{2} + C$$

Příklad 2

Osově namáhaný prut s **proměnnou normálovou silou**

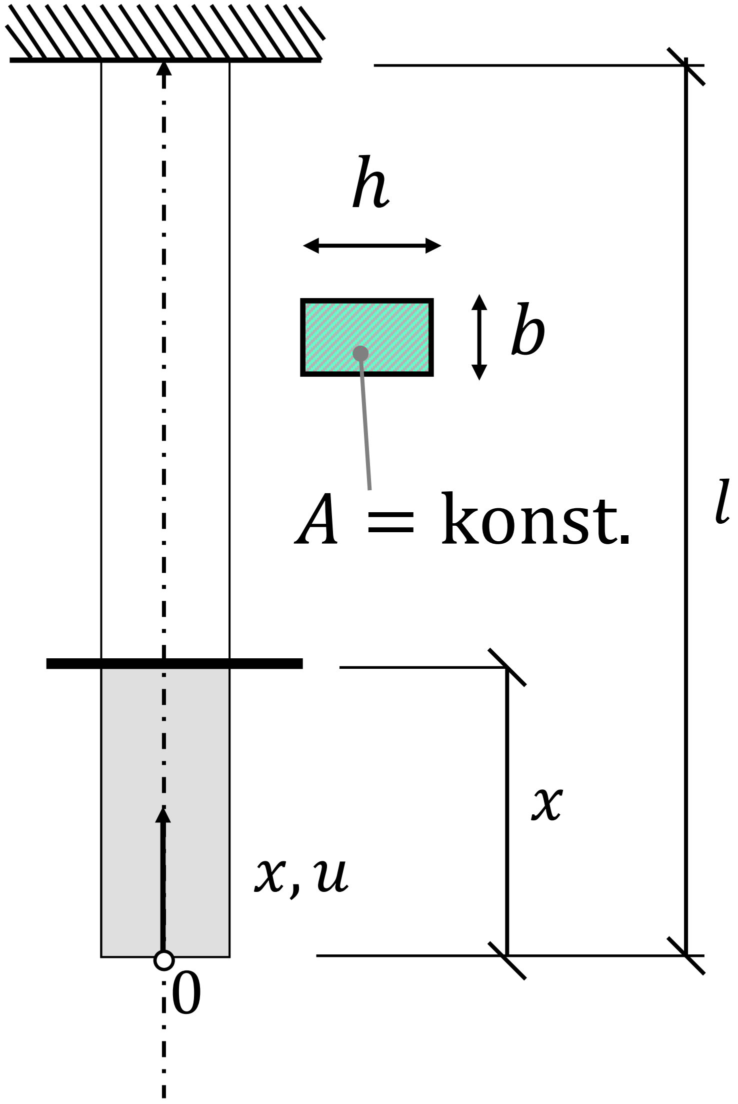

$$u_{(x)} = \frac{\gamma}{E} \cdot \frac{x^2}{2} + C \qquad x \in \langle 0; l \rangle$$

Okrajová podmínka $\quad u_{(x=l)} = 0$

$$u_{(x=l)} = \frac{\gamma \cdot l^2}{2 \cdot E} + C = 0 \qquad C = -\frac{\gamma \cdot l^2}{2 \cdot E}$$

Rovnice protažení

$$u_{(x)} = \frac{\gamma \cdot x^2}{2 \cdot E} - \frac{\gamma \cdot l^2}{2 \cdot E} = \frac{\gamma}{2 \cdot E} \cdot (x^2 - l^2)$$

$$u_{(x)} = -\frac{\gamma}{2 \cdot E} \cdot (l^2 - x^2) \qquad x \in \langle 0; l \rangle$$

Příklad 2

Osově namáhaný prut s **proměnnou normálovou silou**

$l = 250$ m
$E = 210$ GPa
$\gamma = 78{,}5\ \mathrm{kN \cdot m^{-3}}$

Výsledky

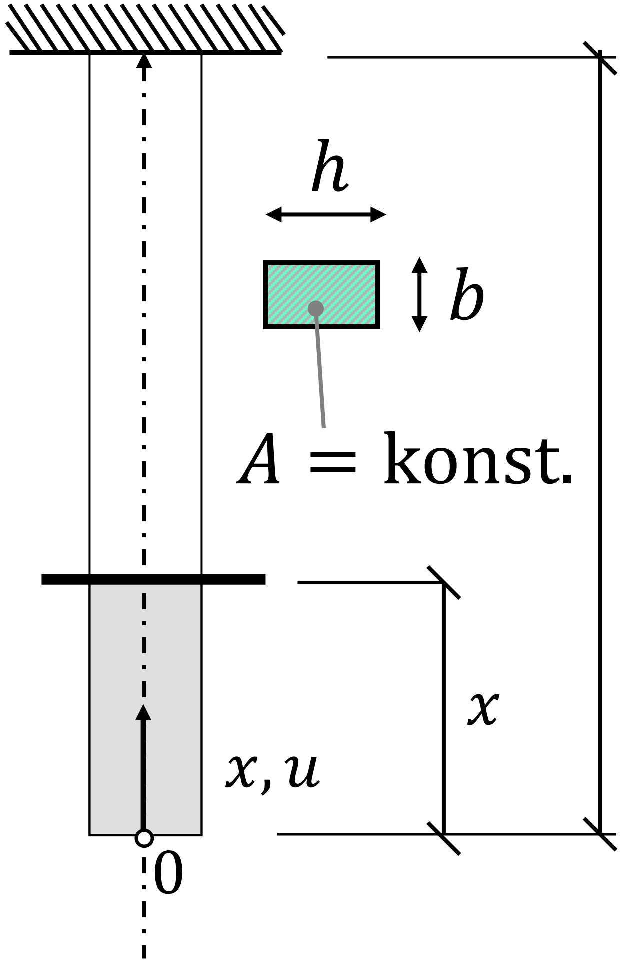

Protažení táhla

$$u_{(x)} = -\frac{\gamma}{2 \cdot E} \cdot (l^2 - x^2)$$

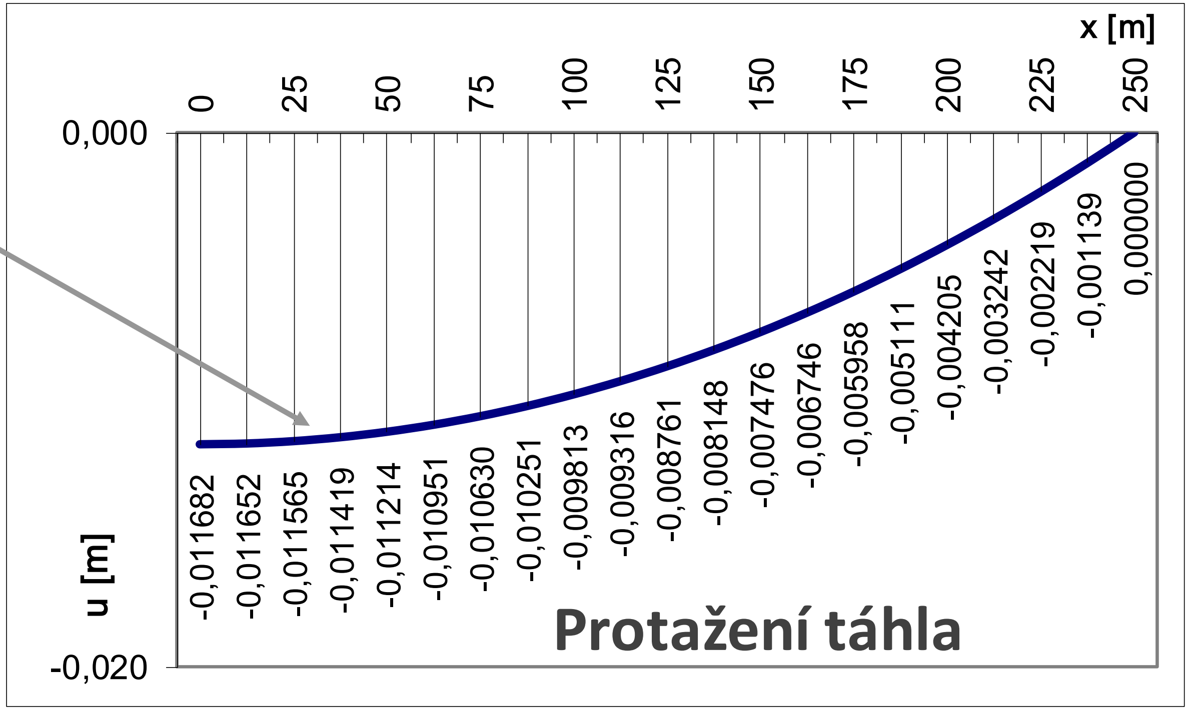

Maximální protažení Δl:

$$u_{\max} = u_{(x=0)}$$

$$\Delta l = u_{(x=0)} = -\frac{\gamma \cdot l^2}{2 \cdot E}$$

Příklad 2

Osově namáhaný prut s **proměnnou normálovou silou**

Výsledky

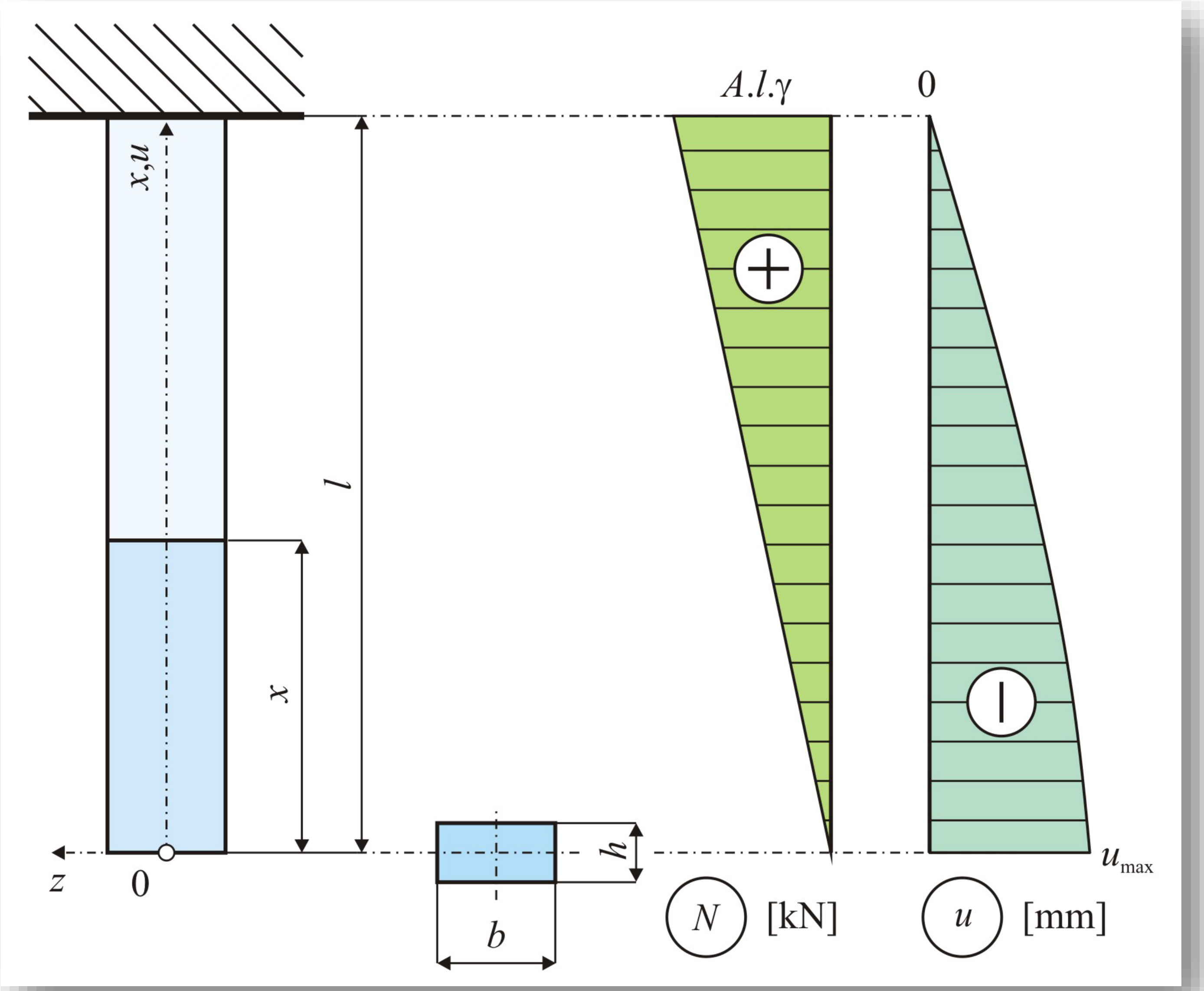

Dimenzování osově namáhaného prvku podle MSÚ

Návrh nosné konstrukce

Zvýšit N_{Rd}

Posouzení

Realizace

Dimenzování

$N_{Ed}, A_{\min}, f_d$

$$A_{\min} = \frac{N_{Ed}}{f_d} \qquad f_d = \frac{f_k}{\gamma_M}$$

$$N_{Ed} \leq N_{Rd} = A \cdot f_d$$

$$\frac{N_{Ed}}{N_{Rd}} \leq 1$$

Příklad 3 Dimenzování nosného osově namáhaného prvku

Vstupní údaje

$g_k = 60\ \mathrm{kN/m}$ $\gamma_G = 1{,}35$

$q_k = 140\ \mathrm{kN/m}$ $\gamma_Q = 1{,}5$

Ocel S275

$f_{yk} = 275\ \mathrm{MPa}$ $\gamma_M = 1{,}0$

$E = 210\ \mathrm{GPa}$

$\delta_{\max} = 5\ \mathrm{mm}$

Nadimenzujte
osově namáhaný nosný prvek
z profilu **2xUPN**

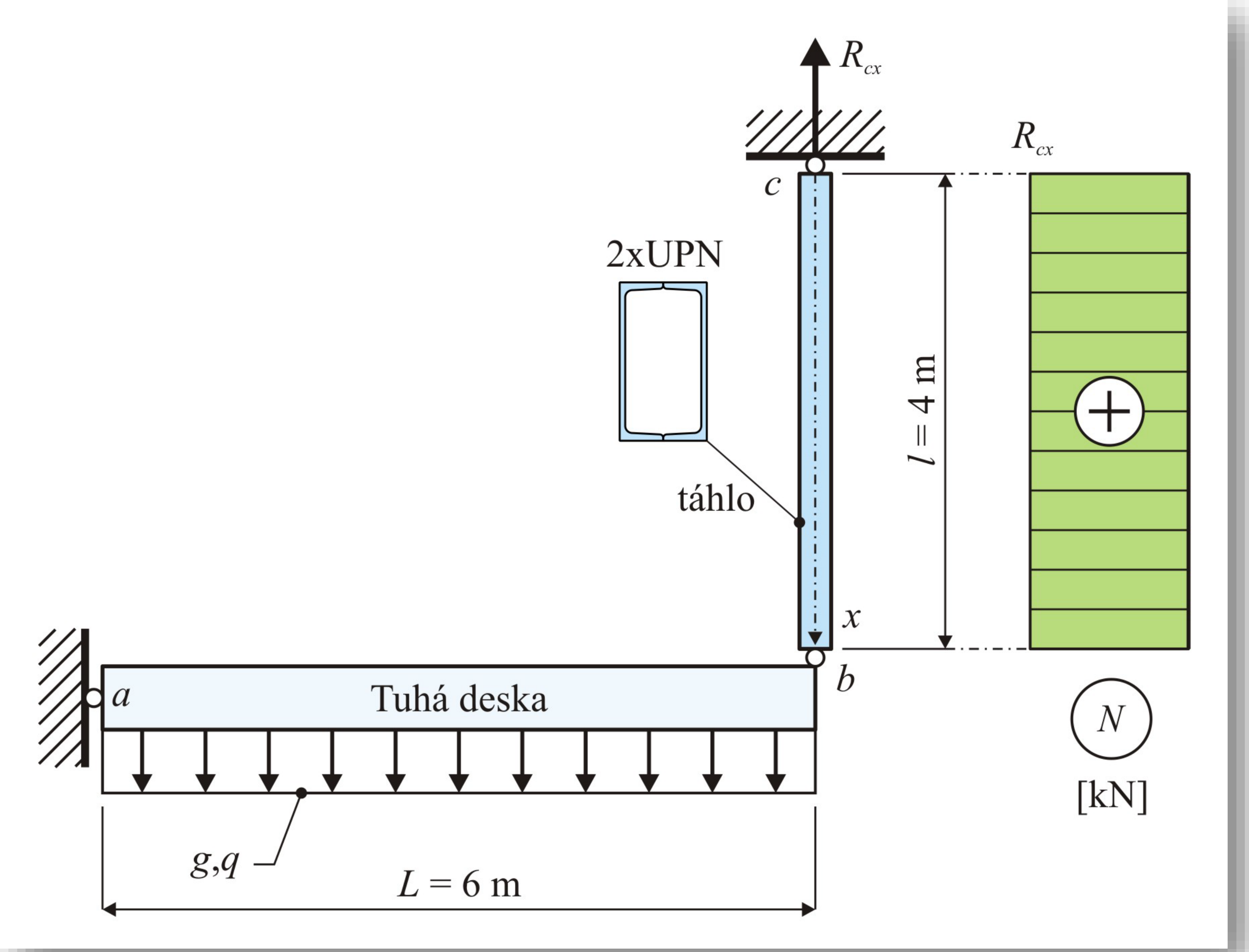

Příklad 3 Dimenzování nosného osově namáhaného prvku

Normálová síla

$$p_k = g_k + q_k = 60 + 140 = $$
$$= 200\ \mathrm{kN/m}$$

$$\boxed{\sum M_a = 0:}$$

$$-\frac{p_k \cdot L^2}{2} + R_{cx,k} \cdot L = 0$$

$$R_{cx,k} = N_{Ek} = \frac{p_k \cdot L}{2} =$$

$$= \frac{200 \cdot 6}{2} = \boxed{600\ \mathrm{kN}}$$

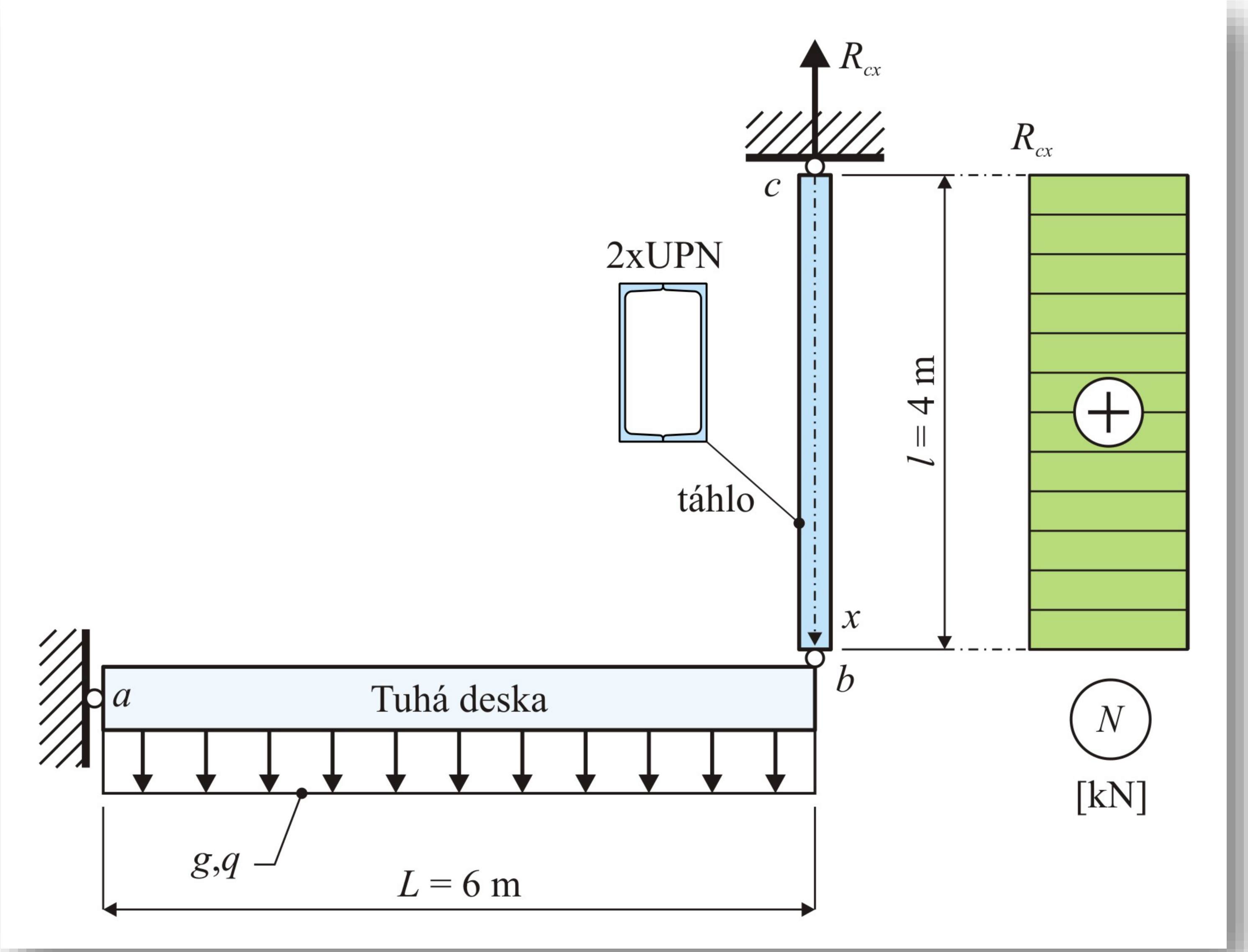

Příklad 3 Dimenzování nosného osově namáhaného prvku

Normálová síla

$$p_d = g_k \cdot \gamma_G + q_k \cdot \gamma_Q =$$
$$= 60 \cdot 1{,}35 + 140 \cdot 1{,}5 =$$
$$= 291\ \mathrm{kN/m}$$

$$\boxed{\sum M_a = 0:}$$

$$-\frac{p_d \cdot L^2}{2} + R_{cx,d} \cdot L = 0$$

$$R_{cx,d} = N_{Ed} = \frac{p_d \cdot L}{2} =$$

$$= \frac{291 \cdot 6}{2} = \boxed{873\ \mathrm{kN}}$$

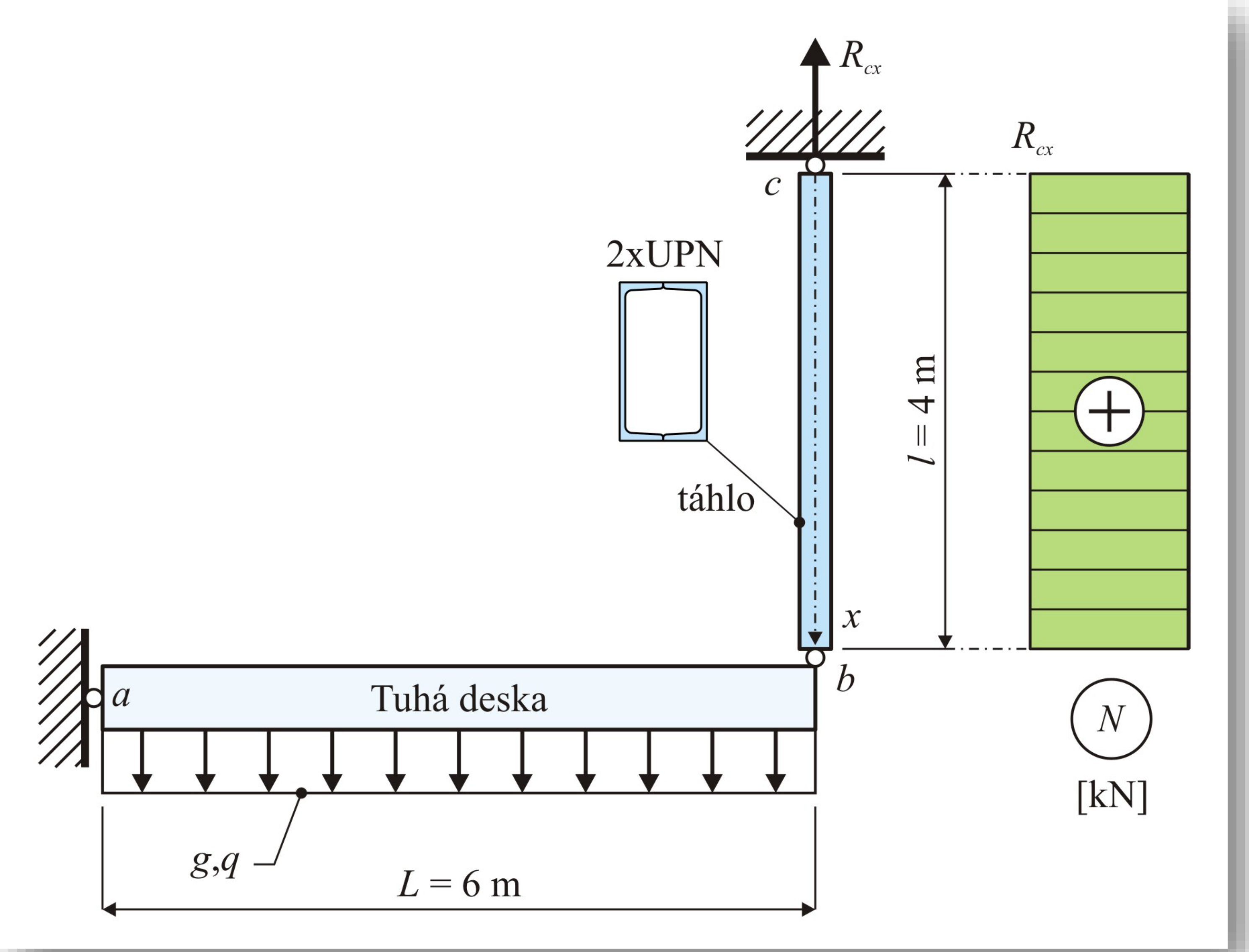

Příklad 3 Dimenzování nosného osově namáhaného prvku

Návrh podle **mezního stavu únosnosti**:

$$A_{\min} = \frac{N_{Ed}}{\left(\frac{f_{yk}}{\gamma_M}\right)} = \frac{873 \cdot 10^3}{\left(\frac{275 \cdot 10^6}{1{,}0}\right)} =$$

$$= 3{,}174545 \cdot 10^{-3}\ \mathrm{m}^2 \cong$$

$$\cong 3174{,}55\ \mathrm{mm}^2$$

$$A_{1,\min}(1 \times \mathrm{UPN}) = \frac{A_{\min}}{2} =$$

$$= \frac{3174{,}55}{2} \cong \boxed{1587{,}27\ \mathrm{mm}^2}$$

$$A(\mathrm{UPN120}) = 1700\ \mathrm{mm}^2$$

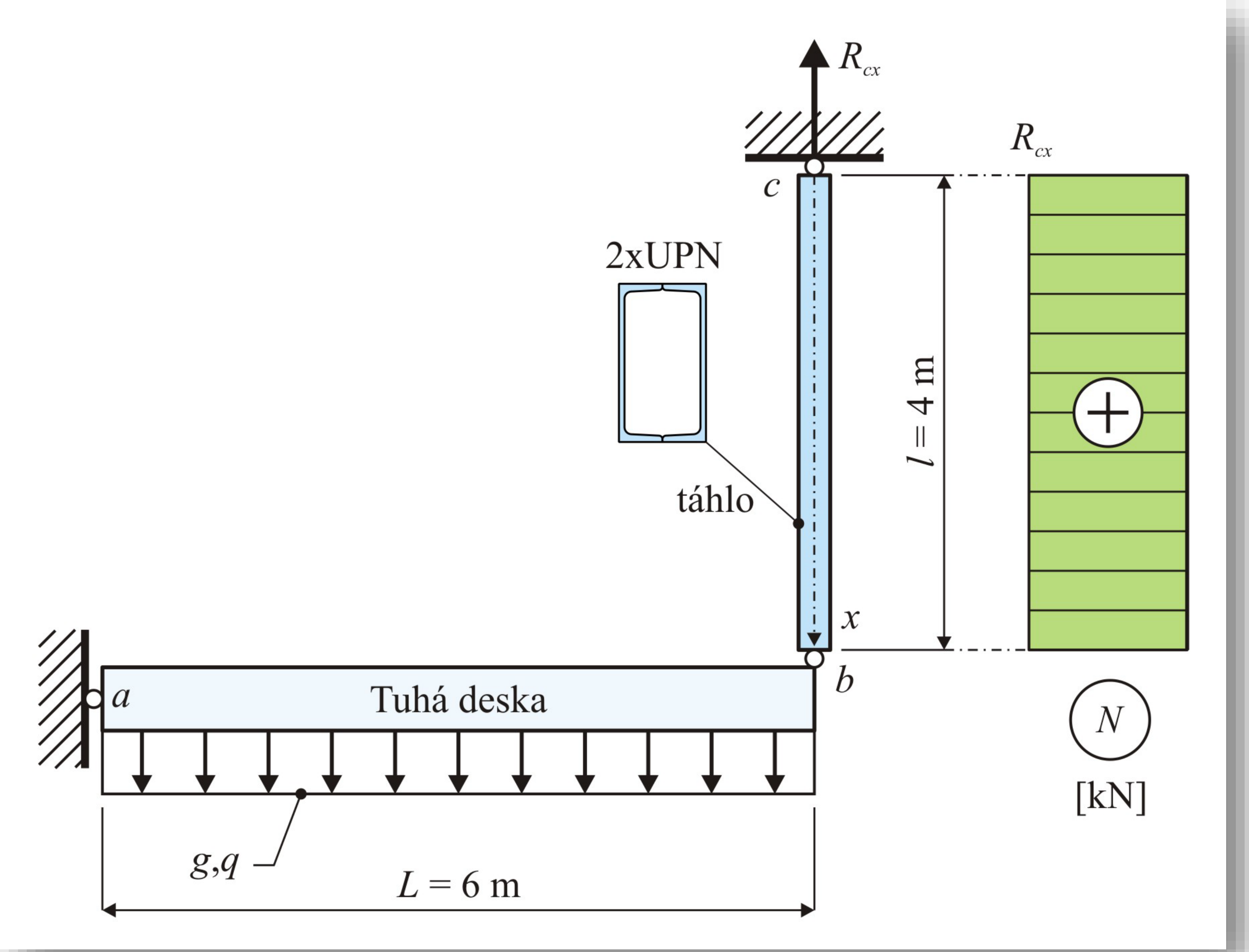

Příklad 3 Dimenzování nosného osově namáhaného prvku

Návrh podle **mezního stavu použitelnosti**:

$$A_{\min} = \frac{N_{Ek} \cdot l}{E \cdot \delta_{\max}} = \frac{600 \cdot 10^3 \cdot 4}{210 \cdot 10^9 \cdot 5 \cdot 10^3} =$$

$$= 2{,}285714 \cdot 10^{-3}\ \mathrm{m}^2 \cong 2285{,}71\ \mathrm{mm}^2$$

$$A_{1,\min}(1 \times \mathrm{UPN}) = \frac{A_{\min}}{2} =$$

$$= \frac{2285{,}71}{2} \cong \boxed{1142{,}86\ \mathrm{mm}^2}$$

$$A(\mathrm{UPN100}) = 1350\ \mathrm{mm}^2$$

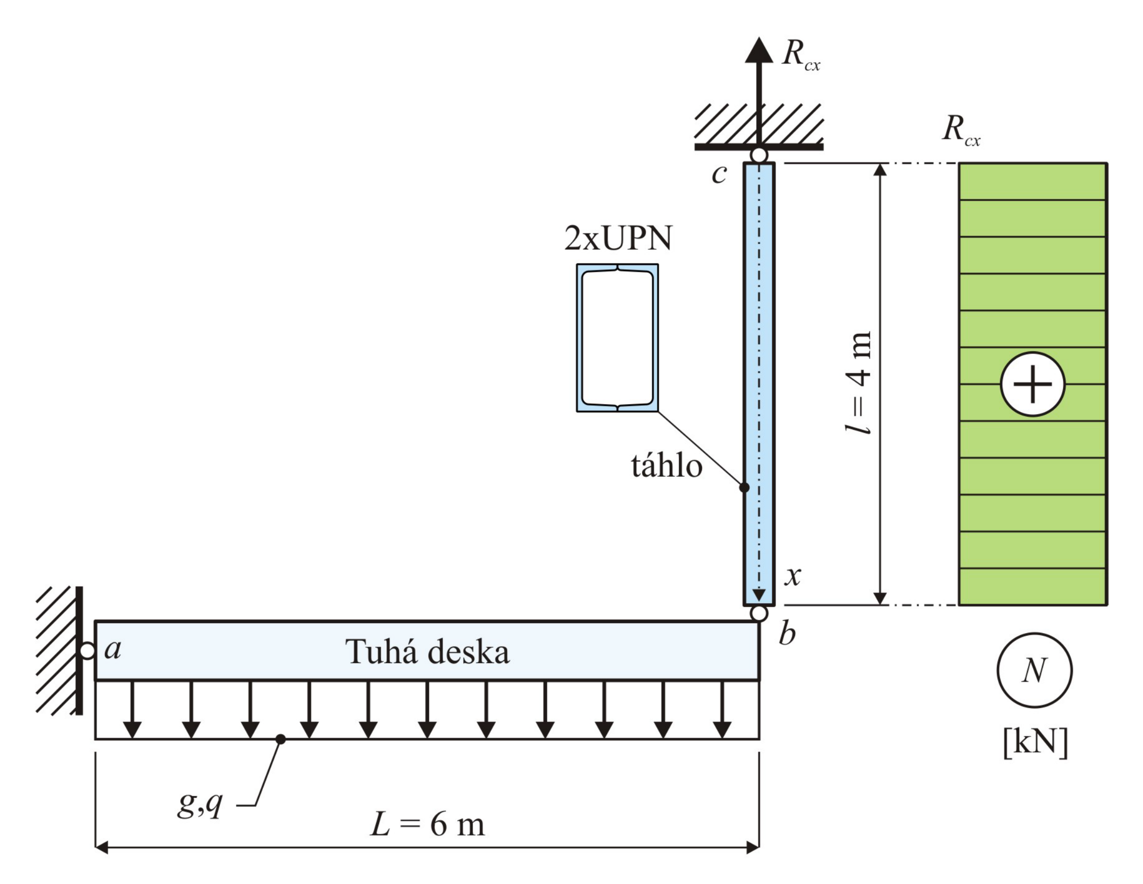

Výsledný návrh podle obou mezních stavů: **2xUPN120**
$(A = 2 \cdot 1700 = 3400\ \mathrm{mm}^2)$

Příklad 3 Dimenzování nosného osově namáhaného prvku

Výsledný návrh podle obou mezních stavů: **2xUPN120** ($A = 2 \cdot 1700 = 3400\ \mathrm{mm}^2$)

Posudek spolehlivosti:

Mezní stav únosnosti

$$N_{Rd} = f_{yd} \cdot A = 275 \cdot 10^6 \cdot 3400 \cdot 10^{-6} = 935 \cdot 10^3\ \mathrm{N} = 935\ \mathrm{kN}$$

$$\frac{N_{Ed}}{N_{Rd}} = \frac{873}{935} \cong 0{,}9337 \leq 1.0$$

Vyhovuje podle mezního stavu únosnosti pro osové namáhání - rezerva 6,63 %.

Mezní stav použitelnosti

$$\Delta l = \frac{N_{Ek} \cdot l}{E \cdot A} = \frac{600 \cdot 10^3 \cdot 4}{210 \cdot 10^9 \cdot 3400 \cdot 10^{-6}} =$$
$$= 3{,}3613 \cdot 10^{-3}\ \mathrm{m} \cong 3{,}36\ \mathrm{mm}$$

$$\Delta l \cong 3{,}36\ \mathrm{mm} \leq \delta_{\max} = 5\ \mathrm{mm}$$

Vyhovuje podle mezního stavu použitelnosti pro osové namáhání.

Vstupní prostor nádraží v Sofii, Bulharsko

Vstupní prostor nádraží v Sofii, Bulharsko

Vstupní prostor nádraží v Sofii, Bulharsko

Vstupní prostor nádraží v Sofii, Bulharsko

Loděnice Slavia, Praha

Pavilon V z roku 2000, Výstaviště, Brno

Pavilon V z roku 2000, Výstaviště, Brno

Pavilon V z roku 2000, Výstaviště, Brno

Pavilon V z roku 2000, Výstaviště, Brno

Ivančický viadukt, výstavba 1887 a 1976

Dálničně-železniční most přes Dunaj, Bratislava

Dálničně-železniční most přes Dunaj, Bratislava

Dálničně-železniční most přes Dunaj, Bratislava

Pavilon G1 z roku 1996, Výstaviště, Brno

Pavilon G1 z roku 1996, Výstaviště, Brno

Pavilon G1 z roku 1996, Výstaviště, Brno

Klenba s táhlem v Chrámu sv.Víta, Praha

Klenba s táhlem v Chrámu sv.Víta, Praha

Zastřešení hangáru F, Praha - Ruzyně

Zastřešení hangáru F, Praha - Ruzyně

Rozhledna Holedná, výstavba 2020, výška 35 m, Brno

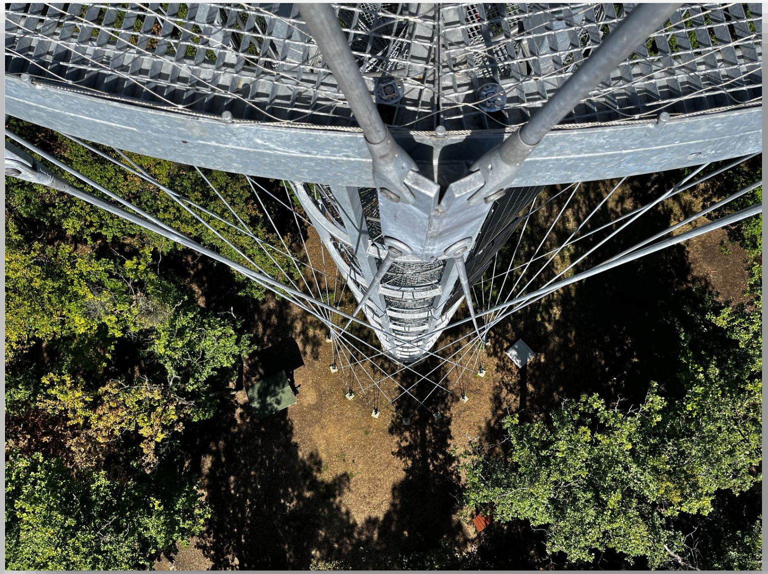

Most Miloše Sýkory, Ostrava

Ocelový příhradový oblouk o rozpětí 60 m a vzepětí 7 m, celková délka 92 m, šířka 16 m, vyrobeno 1913.

Most Miloše Sýkory, Ostrava

Ocelový příhradový oblouk o rozpětí 60 m a vzepětí 7 m, celková délka 92 m, šířka 16 m, vyrobeno 1913.

Most Miloše Sýkory, Ostrava

Ocelový příhradový oblouk o rozpětí 60 m a vzepětí 7 m, celková délka 92 m, šířka 16 m, vyrobeno 1913.

Most Miloše Sýkory, Ostrava

Ocelový příhradový oblouk o rozpětí 60 m a vzepětí 7 m, celková délka 92 m, šířka 16 m, vyrobeno 1913.

Ostravar Aréna, výstavba 1980, Ostrava - Vítkovice

Půdorys 125x109 m,
výška 31 m

Ostravar Aréna, výstavba 1980, Ostrava - Vítkovice

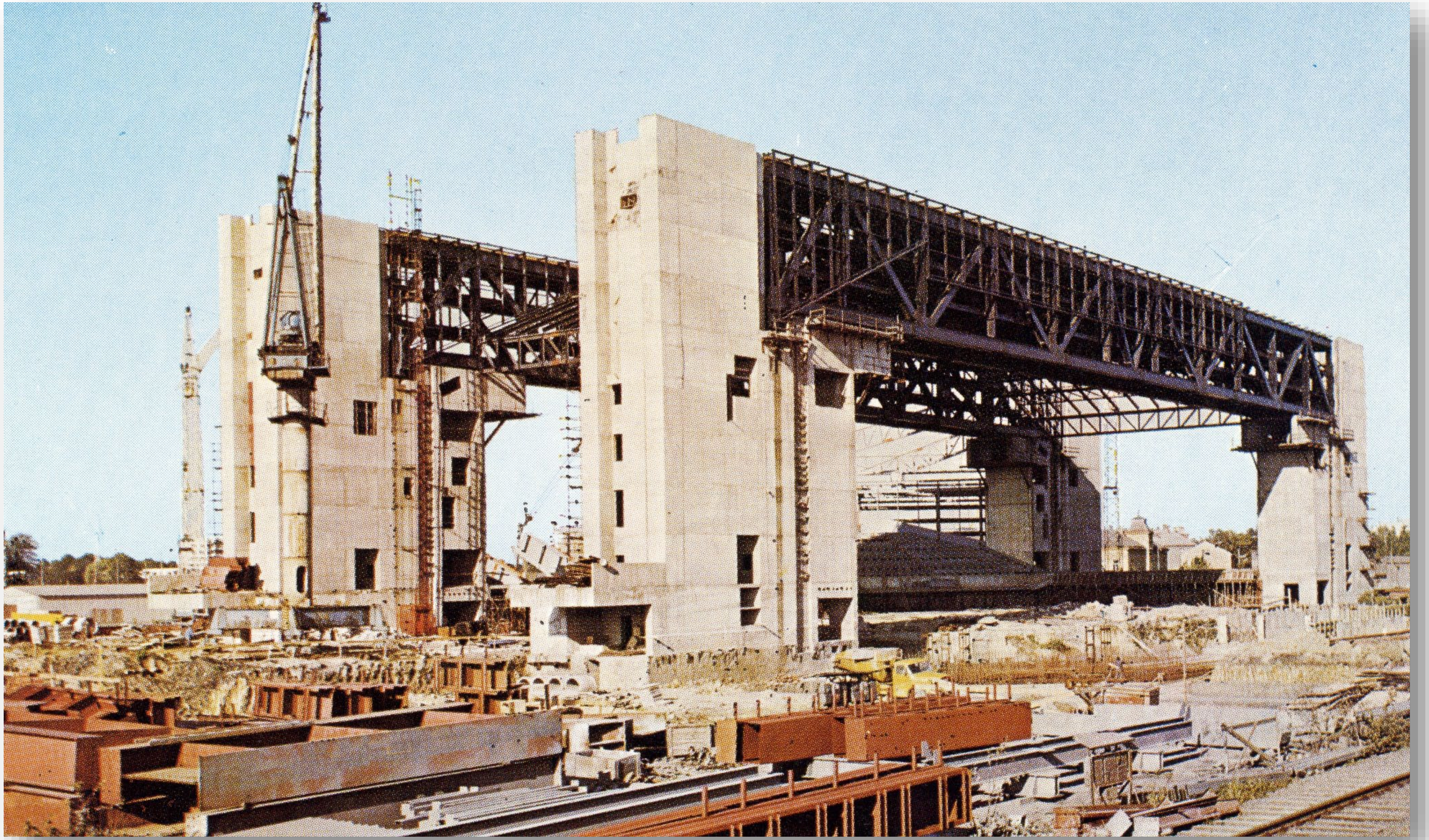

Půdorys 125x109 m, výška 31 m

Železniční most, výstavba 1964, Ostrava - Zábřeh

Železniční most, tzv. Polanecká spojka, výstavba 1964, Ostrava-Zábřeh

Železniční most, výstavba 1964, Ostrava - Zábřeh

Výzkumné energetické centrum, VŠB-TU Ostrava

Konstrukce střechy tvořená soustavou dřevěných příhradových vazníků

Výzkumné energetické centrum, VŠB-TU Ostrava

Konstrukce střechy tvořená soustavou dřevěných příhradových vazníků

Výzkumné energetické centrum, VŠB-TU Ostrava

Konstrukce obloukové nosné konstrukce s táhlem

Výzkumné energetické centrum, VŠB-TU Ostrava

Konstrukce obloukové nosné konstrukce s táhlem

Výzkumné energetické centrum, VŠB-TU Ostrava

Konstrukce
obloukové nosné
konstrukce s táhlem

Avion Shopping Park Ostrava

Zavěšení podhledů systémem táhel

Avion Shopping Park Ostrava

Zavěšení podhledů systémem táhel

Avion Shopping Park Ostrava

Zavěšení podhledů systémem táhel

Avion Shopping Park Ostrava

Zavěšení podhledů systémem táhel

Avion Shopping Park Ostrava

Zavěšení podhledů systémem táhel

Avion Shopping Park Ostrava

Zavěšení podhledů systémem táhel

Avion Shopping Park Ostrava

Stojkování
betonového stropu

Avion Shopping Park Ostrava

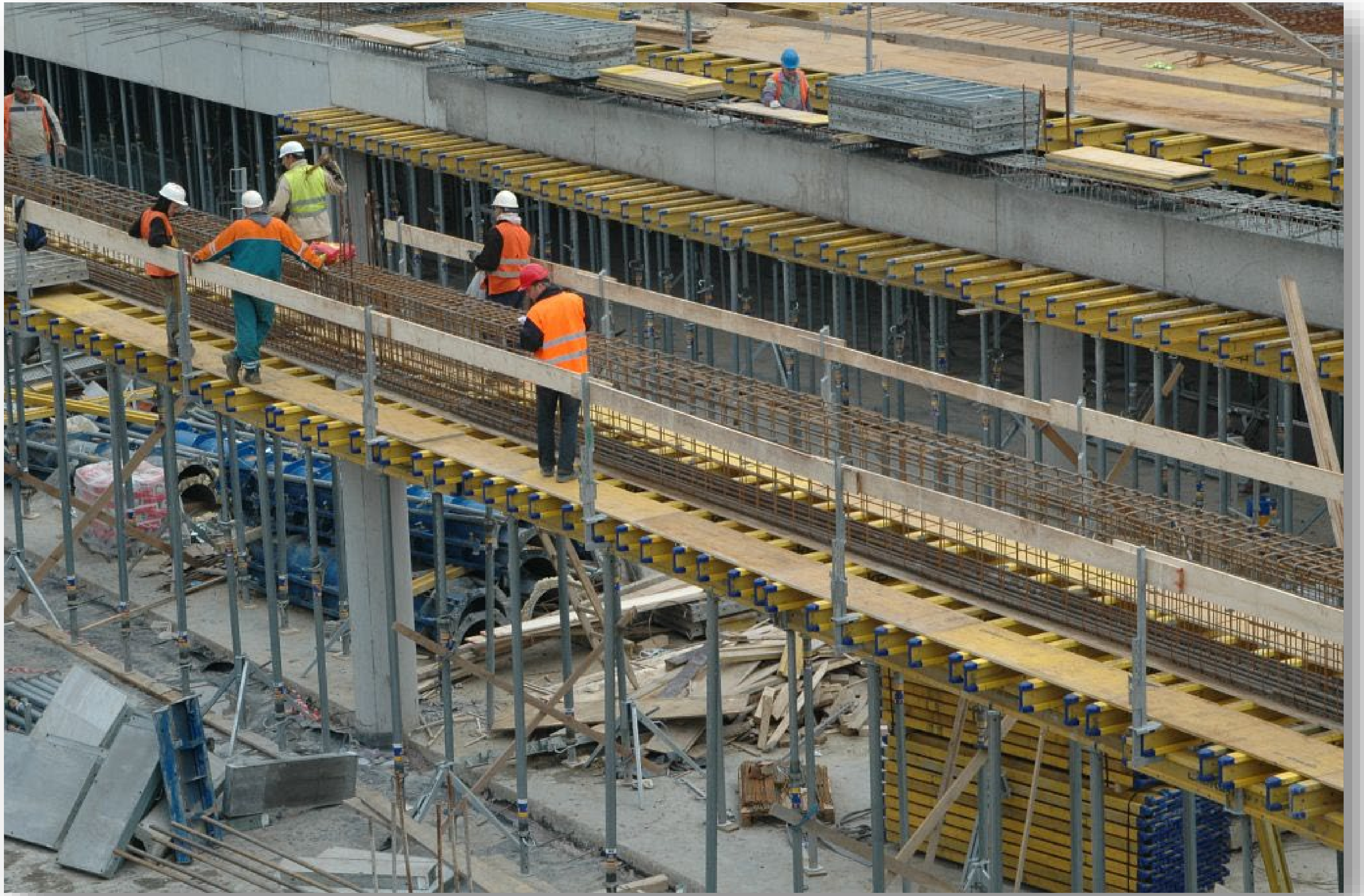

Stojkování betonového stropu

Avion Shopping Park Ostrava

Stojkování betonového stropu

Avion Shopping Park Ostrava

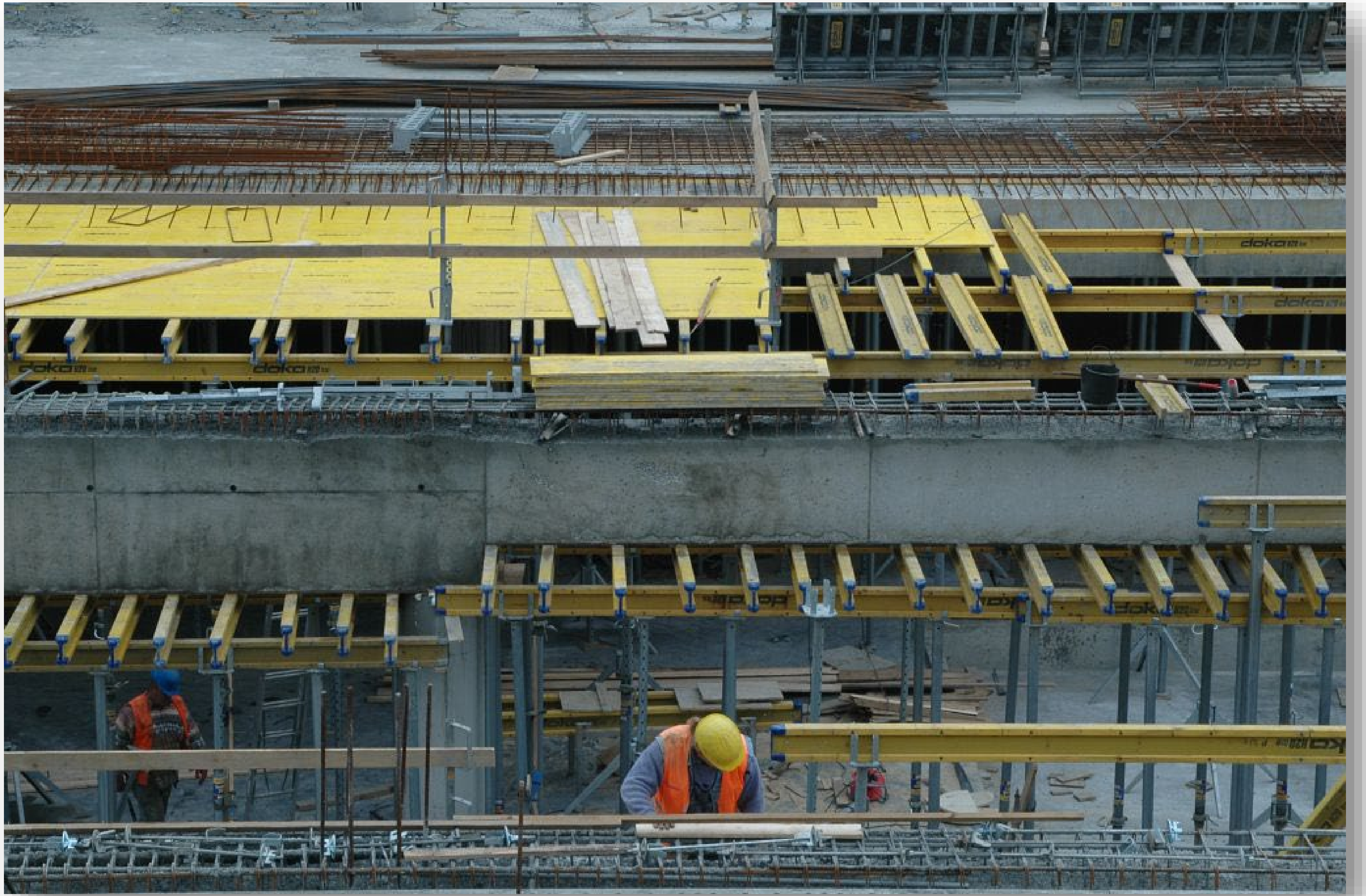

Stojkování
betonového stropu

Staticky neurčité osově namáhané konstrukce

Předpoklad řešení: Pružné chování materiálu

Staticky neurčité úlohy:

Počet neznámých > Počet **podmínek rovnováhy**

Řešení:

Počet neznámých = **Podmínky rovnováhy** + **Podmínky deformační**

Úloha 1: Oboustranně vetknutý prut

Předpoklad: Pružné chování materiálu

Neznámé v úloze:

$$R_a(= -N_1); R_b(= N_2)$$

Podmínka rovnováhy:

$$\boxed{R_z = 0:} \qquad R_a + R_b - F = 0$$

Deformační podmínka:

$$\boxed{\Delta l = 0:}$$

$$\Delta l_1 + \Delta l_2 = \frac{N_1 l_1}{E_1 . A_1} + \frac{N_2 l_2}{E_2 . A_2} = 0$$

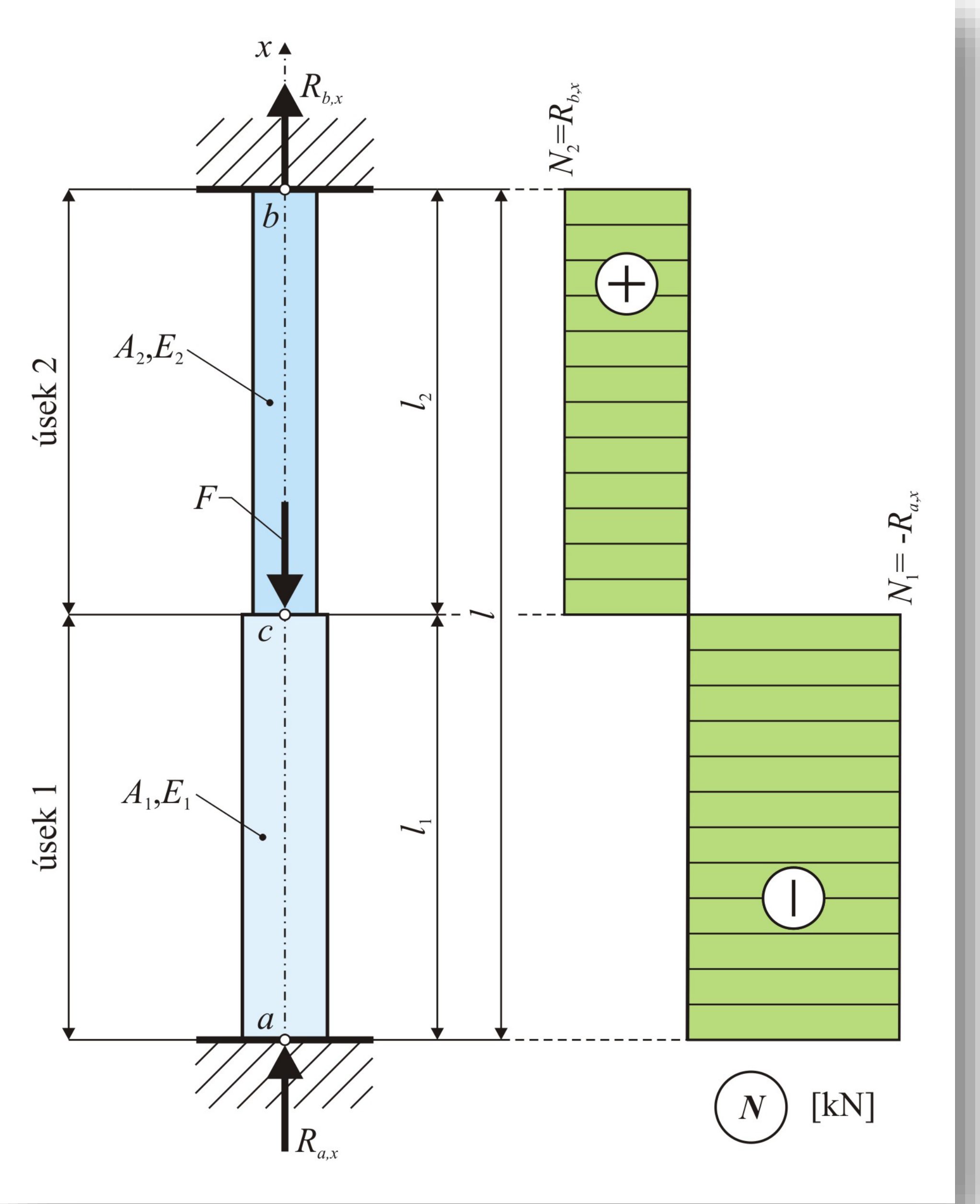

Úloha 2: Železobetonový sloup

Předpoklad:

Pružné chování materiálu, rovnoměrné roznesení zatížení do průřezu sloupu.

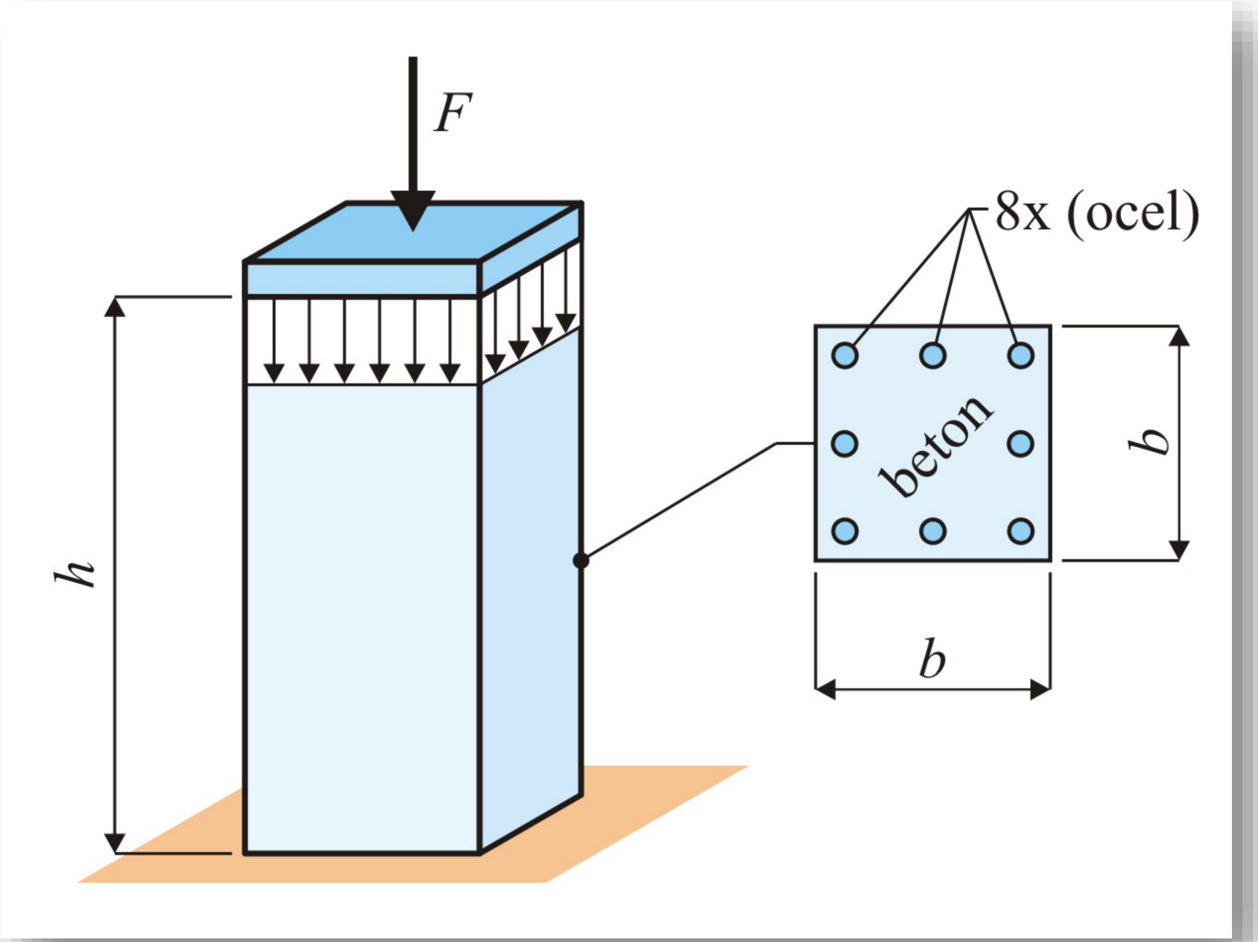

Neznámé v úloze:

$N_s; N_c$ ocel (<u>s</u>teel), beton (<u>c</u>oncrete)

Podmínka rovnováhy:

$\boxed{R_z = 0:} \quad F = N_s + N_c$

Deformační podmínka:

$\boxed{\Delta l_s = \Delta l_c}$

$$\frac{N_s \cdot l}{E_s \cdot A_s} = \frac{N_c \cdot l}{E_c \cdot A_c}$$

Úloha 3: Tuhá deska zavěšená na soustavě táhel

Předpoklad: Pružné chování materiálu táhel, tuhá deska.

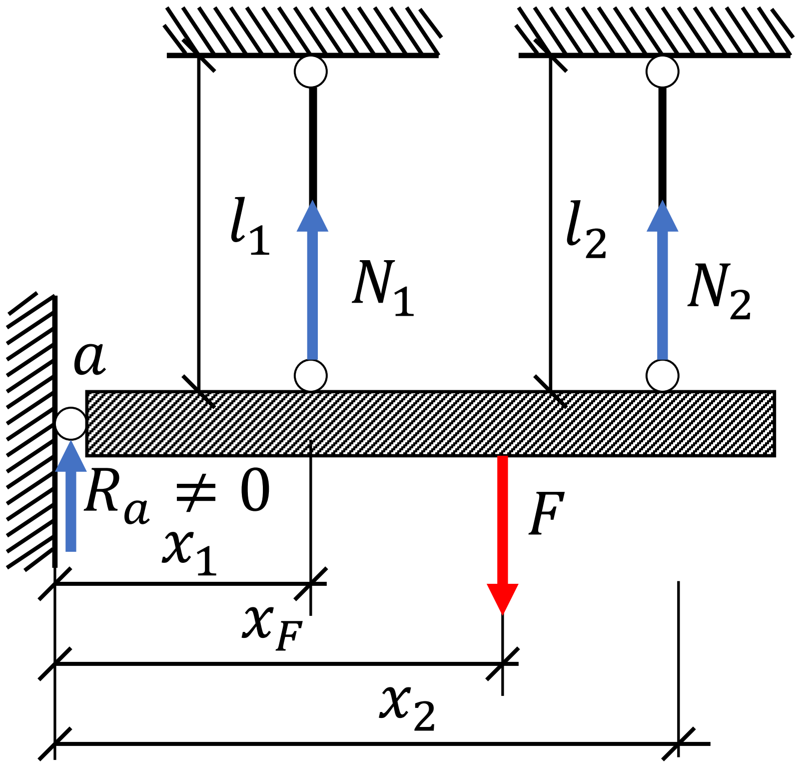

Neznámé v úloze: $N_1; N_2 \dots N_n$

Podmínka rovnováhy:

$$\boxed{\sum M_a = 0:}$$

$$N_1 \cdot x_1 + N_2 \cdot x_2 - F \cdot x_F = 0$$

Deformační podmínka:

$$\boxed{\frac{\Delta l_1}{x_1} = \frac{\Delta l_2}{x_2}}$$

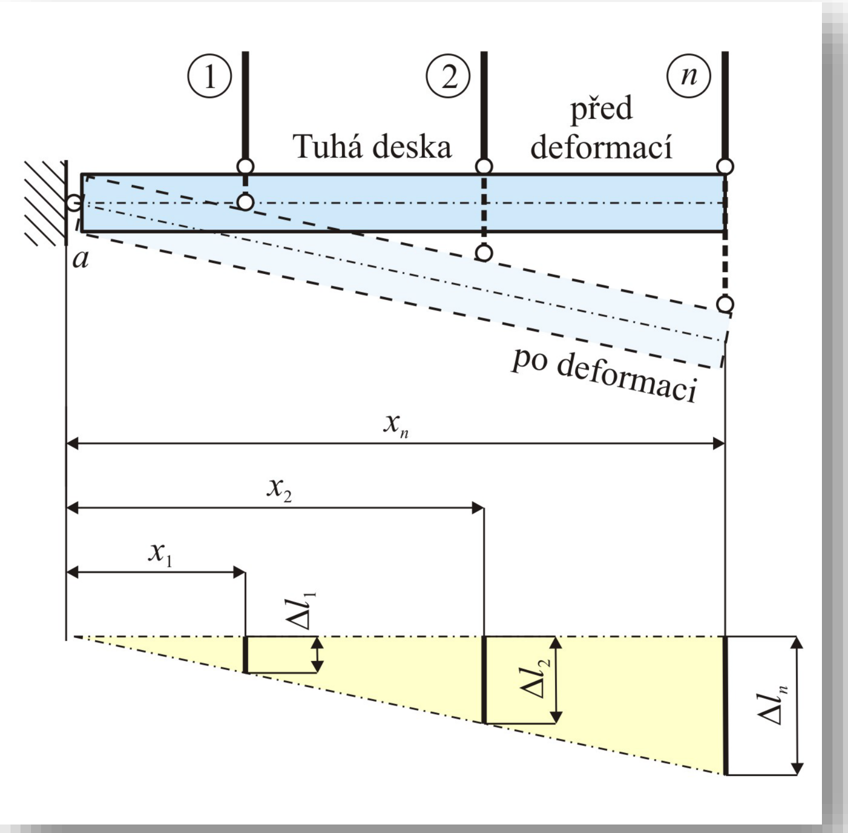

$$\Delta l_1 = \Delta l_2 \cdot \frac{x_1}{x_2}$$

$$\frac{N_1 \cdot l_1}{E_1 \cdot A_1} = \frac{N_2 \cdot l_2}{E_2 \cdot A_2} \cdot \frac{x_1}{x_2}$$

Úloha 3: Tuhá deska zavěšená na soustavě táhel

Předpoklad: Pružné chování materiálu táhel, tuhá deska.

Zadání:

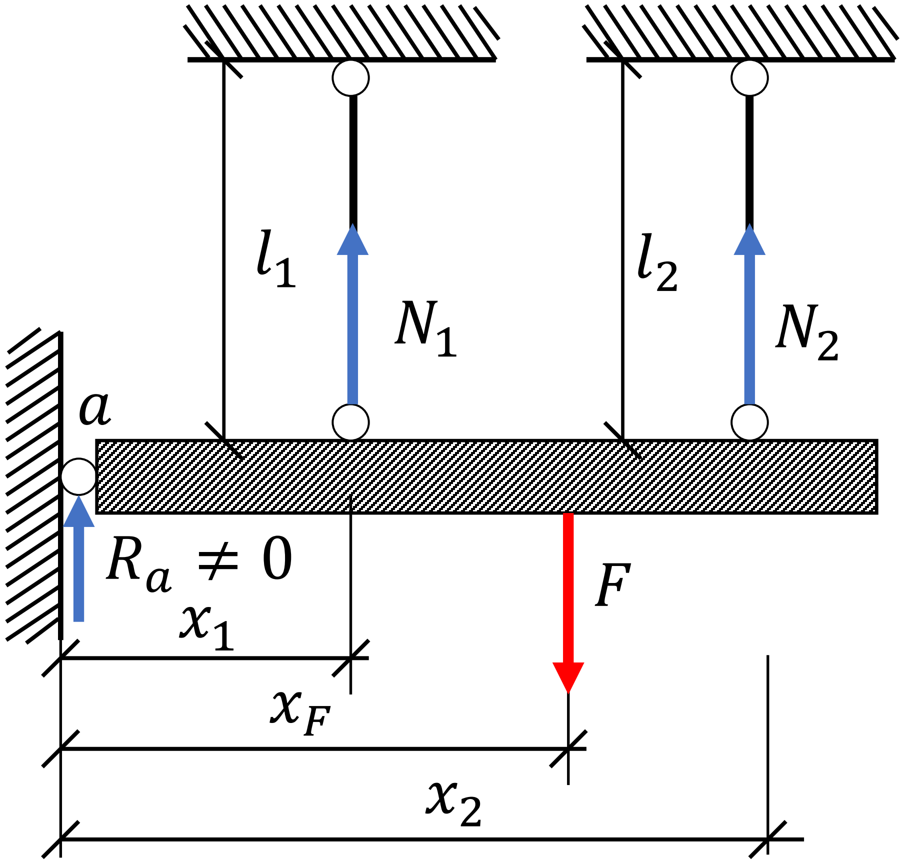

Geometrie: $l_1 = l_2 = 2\ \mathrm{m}$

$x_1 = 3\ \mathrm{m}$
$x_2 = 5\ \mathrm{m}$
$x_F = 4\ \mathrm{m}$

Průřez táhel:

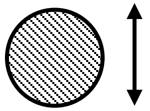

$d_1 = d_2 = 20\ \mathrm{mm}$

$A_1 = A_2 = 3{,}14 \cdot 10^{-4}\ \mathrm{m}^2$

Zatížení: $F = 80\ \mathrm{kN}$

Materiál: Ocel S235 $\gamma_M = 1{,}15$

$E = 210\ \mathrm{GPa}$

Úloha 3: Tuhá deska zavěšená na soustavě táhel

Předpoklad: Pružné chování materiálu táhel, tuhá deska.

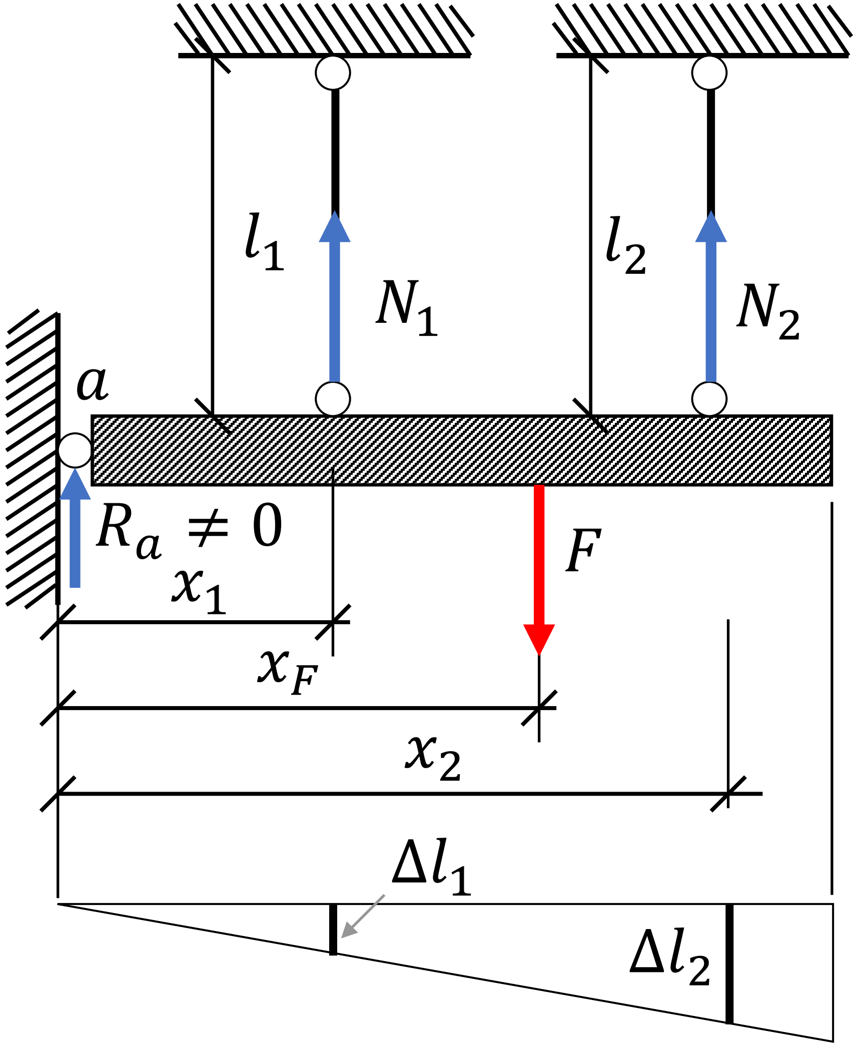

Podmínka rovnováhy:

$$\boxed{\sum M_a = 0:}$$

$$N_1 \cdot x_1 + N_2 \cdot x_2 - F \cdot x_F = 0$$

$$N_1 = \frac{F \cdot x_F - N_2 \cdot x_2}{x_1}$$

Deformační podmínka:

$$\boxed{\frac{\Delta l_1}{x_1} = \frac{\Delta l_2}{x_2}}$$

$$\Delta l_1 = \Delta l_2 \cdot \frac{x_1}{x_2}$$

$$\frac{N_1 . l}{E . A} = \frac{N_2 . l}{E . A} . \frac{x_1}{x_2}$$

$$N_1 = N_2 \cdot \frac{x_1}{x_2}$$

Výsledky:

$$N_1 = F \cdot x_F \cdot \frac{x_1}{x_1^2 + x_2^2}$$

$$N_2 = F \cdot x_F \cdot \frac{x_2}{x_1^2 + x_2^2}$$

Úloha 3: Tuhá deska zavěšená na soustavě táhel

Předpoklad: Pružné chování materiálu táhel, tuhá deska.

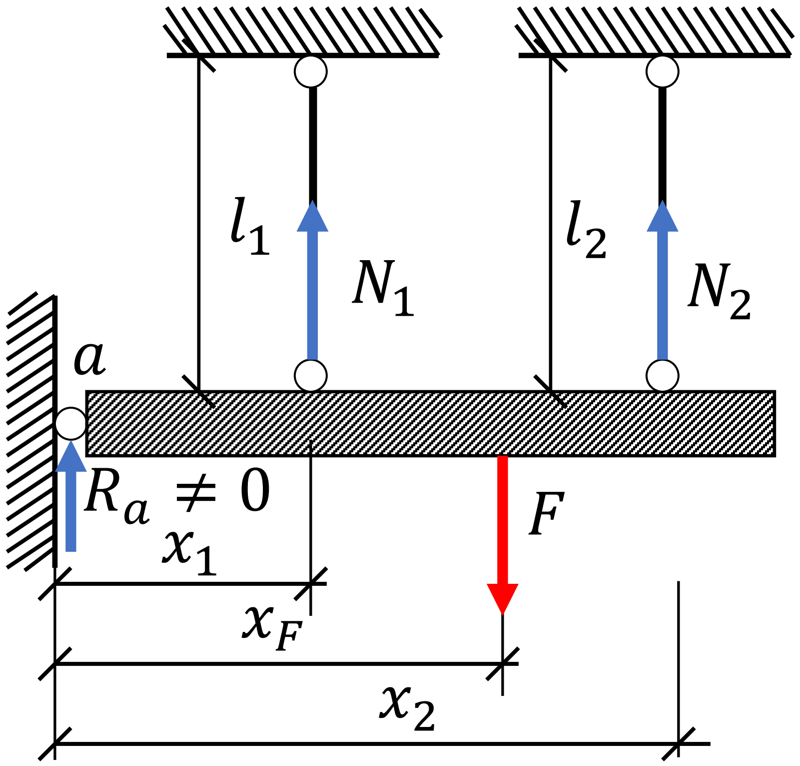

Konkrétně:

$$N_1 = F \cdot x_F \cdot \frac{x_1}{x_1^2 + x_2^2} = 28{,}235\ \text{kN}$$

$$N_2 = F \cdot x_F \cdot \frac{x_2}{x_1^2 + x_2^2} = 47{,}059\ \text{kN}$$

$$\Delta l_1 = \frac{N_1 \cdot l}{E \cdot A} = 0{,}856\ \text{mm} \quad \Delta l_2 = \frac{N_2 \cdot l}{E \cdot A} = 1{,}427\ \text{mm}$$

Kontrola výsledku:

$$R_z = 0:$$

$$\sum M_c = 0: \quad R_a = \frac{F \cdot (x_2 - x_F) - N_1 \cdot (x_2 - x_1)}{x_2} = 4{,}706\ \text{kN}$$

$$R_a + N_1 + N_2 = F = 80\ \text{kN}$$

Staticky neurčité soustavy v pružno-plastickém oboru

Předpoklad: Ideálně pružno-plastické chování materiálu táhel, tuhá deska.

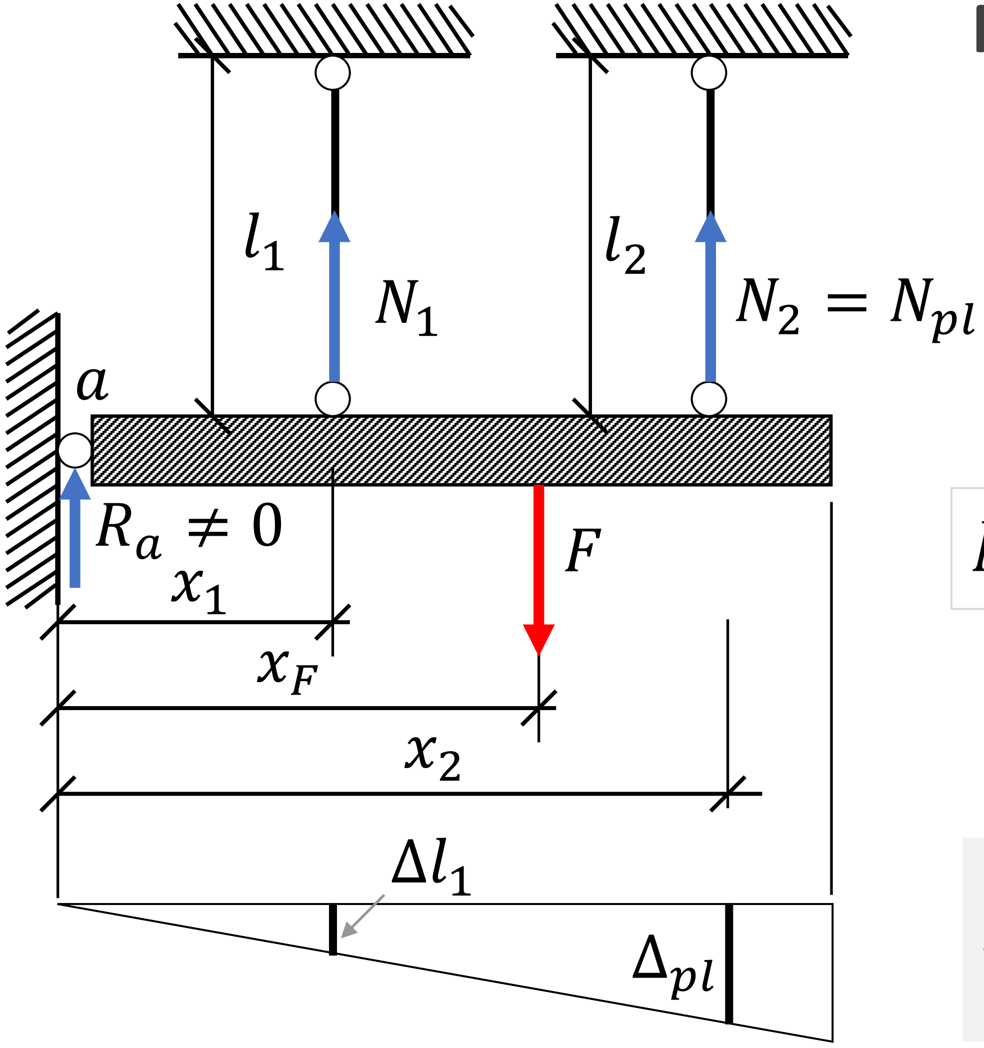

Mezní plastická únosnost v tahu

$$N_{pl} = f_{yd} \cdot A = 64{,}198 \text{ kN}$$

$$\Delta_{pl} = \frac{N_{pl} \cdot l}{E \cdot A} = 1{,}946 \text{ mm}$$

a) **Zplastizování prutu 2**:

$$\boxed{N_2 = N_{pl}} \quad \boxed{\Delta l_2 = \Delta_{pl}} \quad \Delta l_1 = \Delta_{pl} \cdot \frac{x_1}{x_2} = 1{,}168 \text{ mm}$$

$$N_1 = \Delta l_1 \cdot \frac{E \cdot A}{l} = 38{,}519 \text{ kN}$$

$$F = \frac{N_1 \cdot x_1 + N_{pl} \cdot x_2}{x_F} = 109{,}136 \text{ kN}$$

Ideálně pružno-plastický materiál

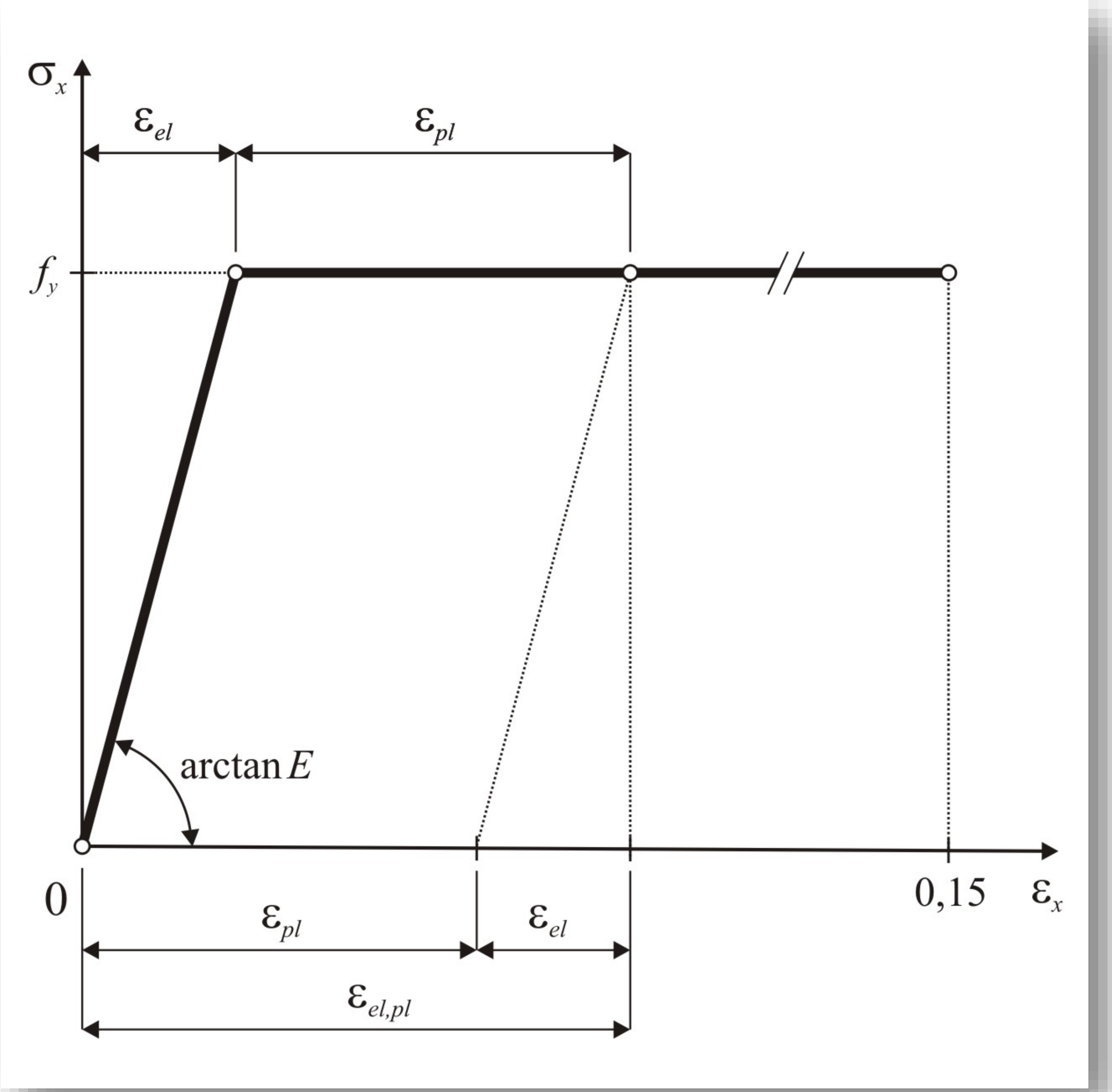

Pracovní diagram **ideálně pružno-plastického materiálu**

Staticky neurčité soustavy v pružno-plastickém oboru

Ideálně pružno-plastické chování materiálu táhel

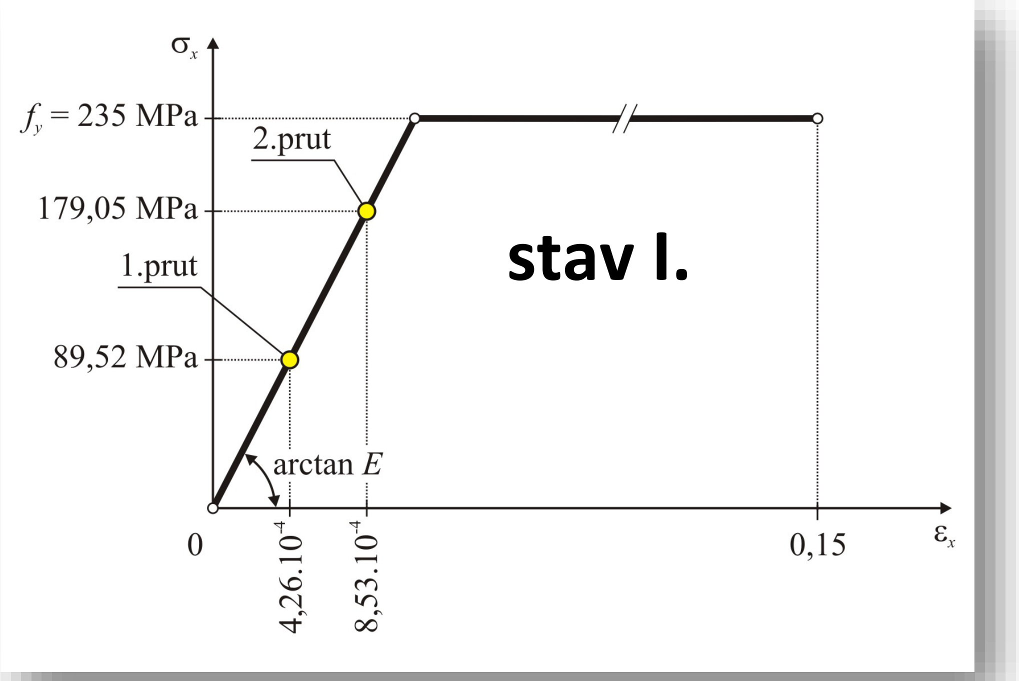

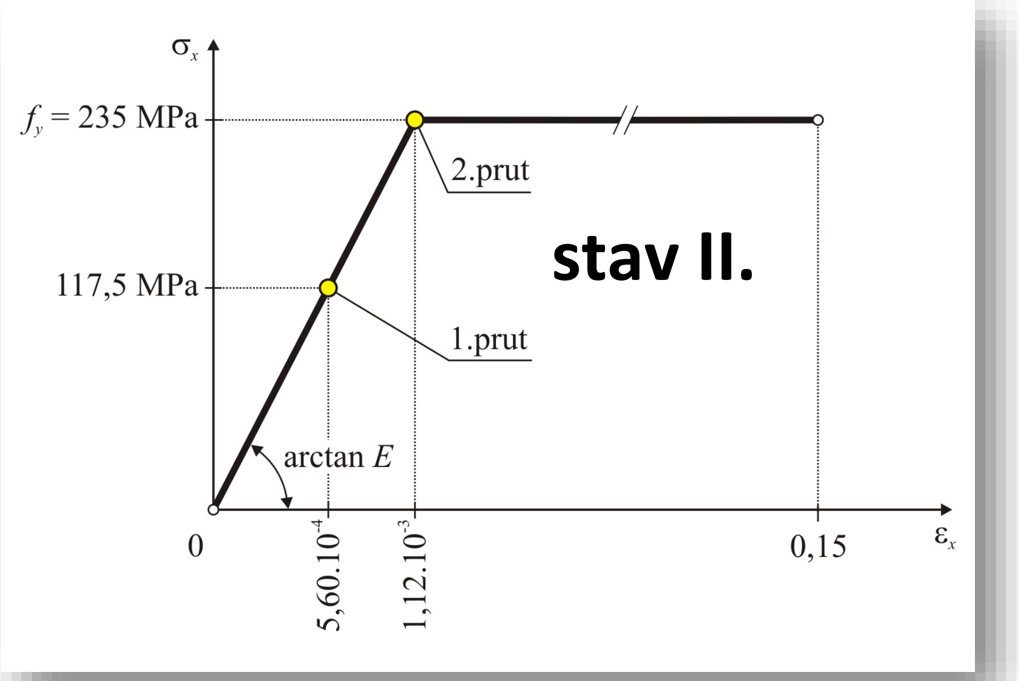

stav	F [kN]	N_1 [kN]	Δl_1 [mm]	N_2 [kN]	Δl_2 [mm]
I.	80	28,235	0,856	47,059	1,427
II.	109,136	38,519	1,168	64,198	1,946

Staticky neurčité soustavy v pružno-plastickém oboru

Předpoklad: Ideálně pružno-plastické chování materiálu táhel, tuhá deska.

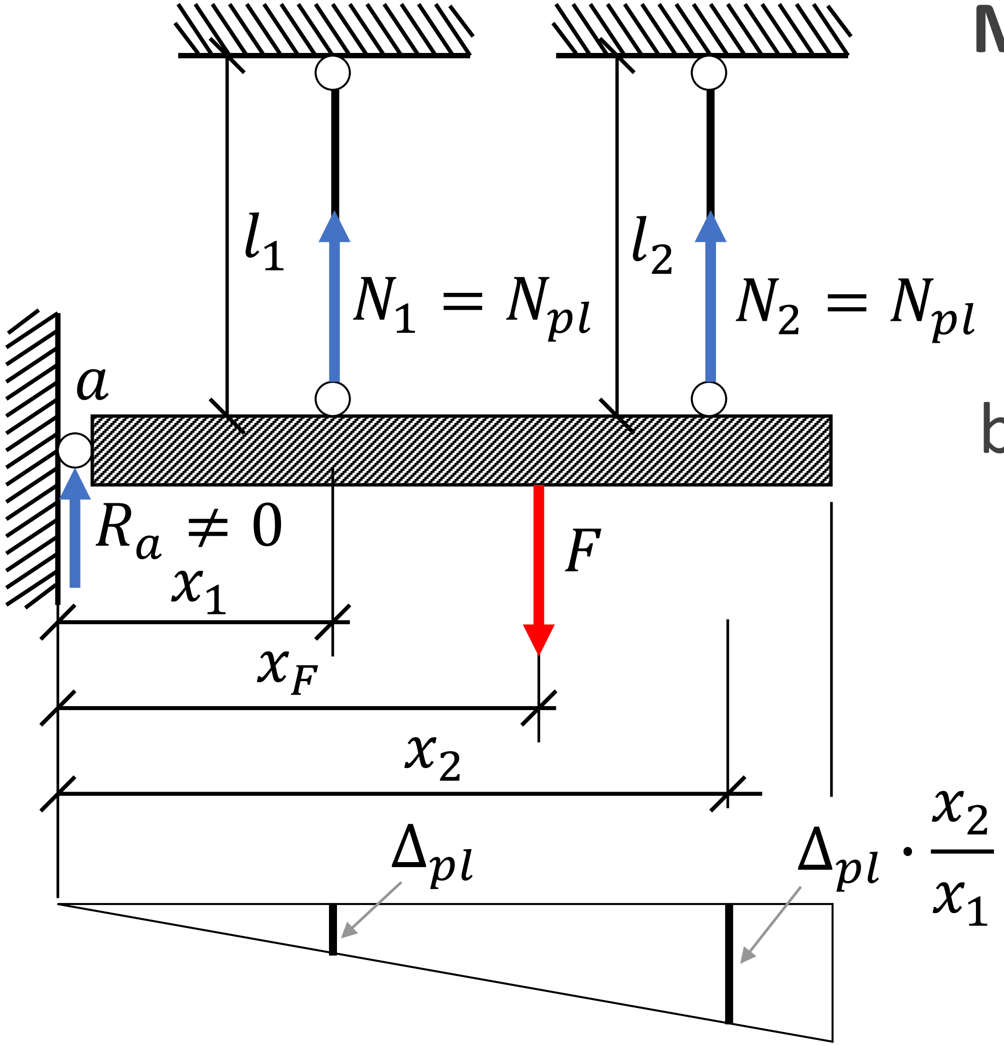

Mezní plastická únosnost v tahu

$$N_{pl} = f_{yd} \cdot A = 64{,}198 \text{ kN}$$

$$\Delta_{pl} = \frac{N_{pl} \cdot l}{E \cdot A} = 1{,}946 \text{ mm}$$

b) **Zplastizování prutů 1 i 2**:

$$\boxed{N_1 = N_{pl}} \quad \boxed{N_2 = N_{pl}} \quad \Delta l_1 = \Delta_{pl} = 1{,}946 \text{ mm}$$

$$\Delta l_2 = \Delta_{pl} \cdot \frac{x_2}{x_1} = 3{,}244 \text{ mm}$$

$$F = \frac{N_{pl} \cdot x_1 + N_{pl} \cdot x_2}{x_F} = 128{,}396 \text{ kN}$$

Staticky neurčité soustavy v pružno-plastickém oboru

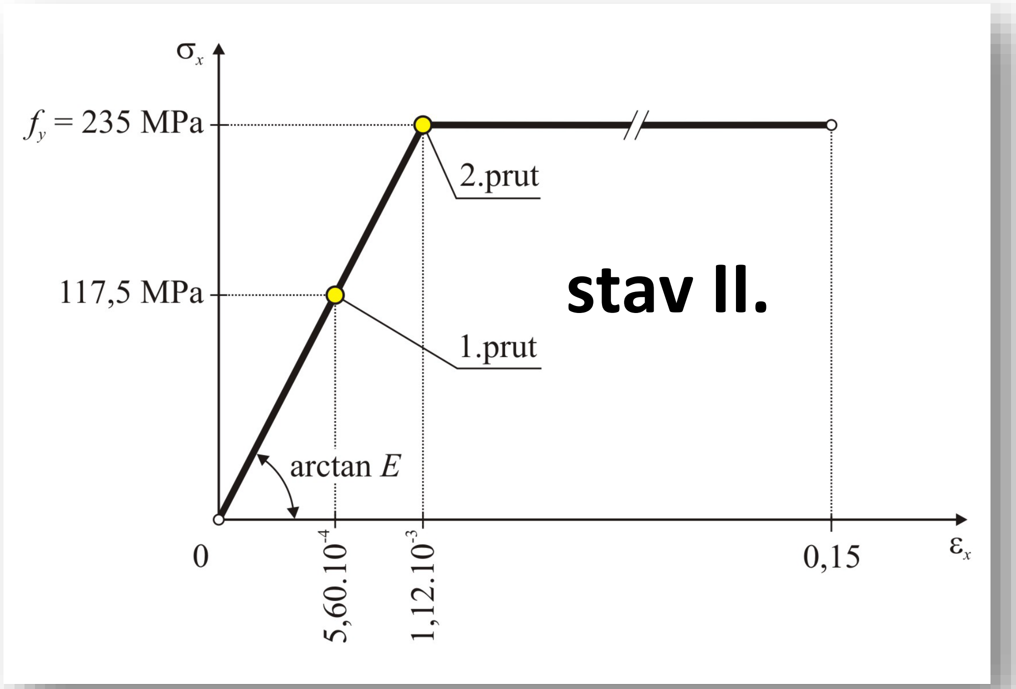

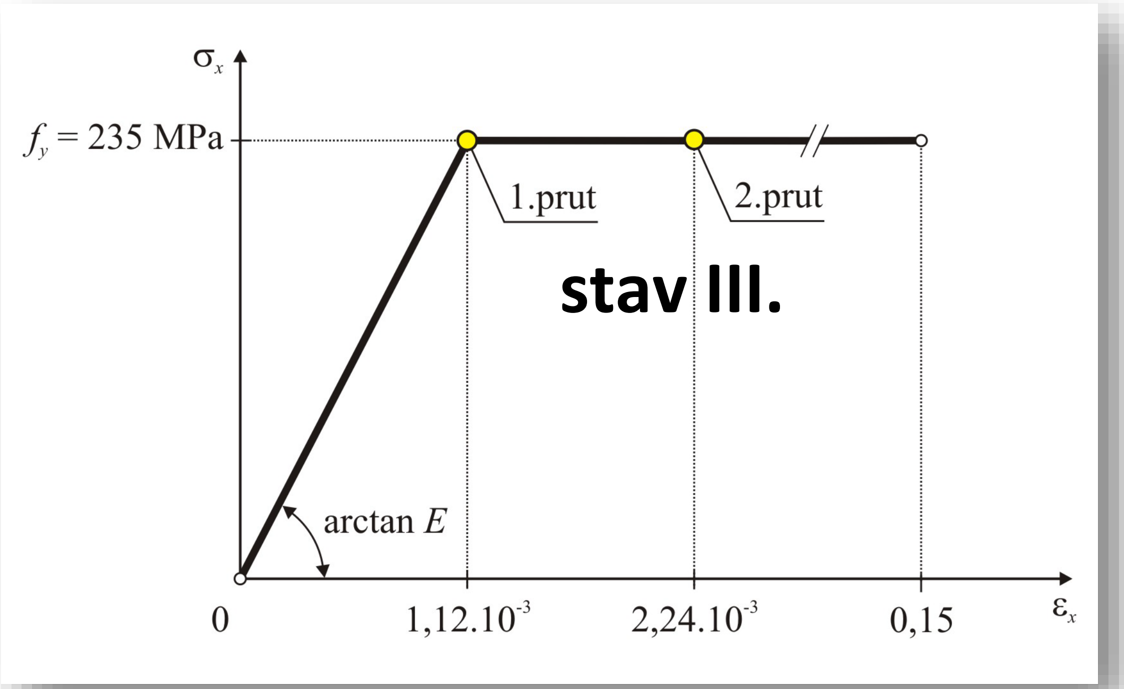

stav	F [kN]	N_1 [kN]	Δl_1 [mm]	N_2 [kN]	Δl_2 [mm]
I.	80	28,235	0,856	47,059	1,427
II.	109,136	38,519	1,168	64,198	1,946
III.	128,396	64,198	1,946	64,198	3,244

Příklady k procvičení

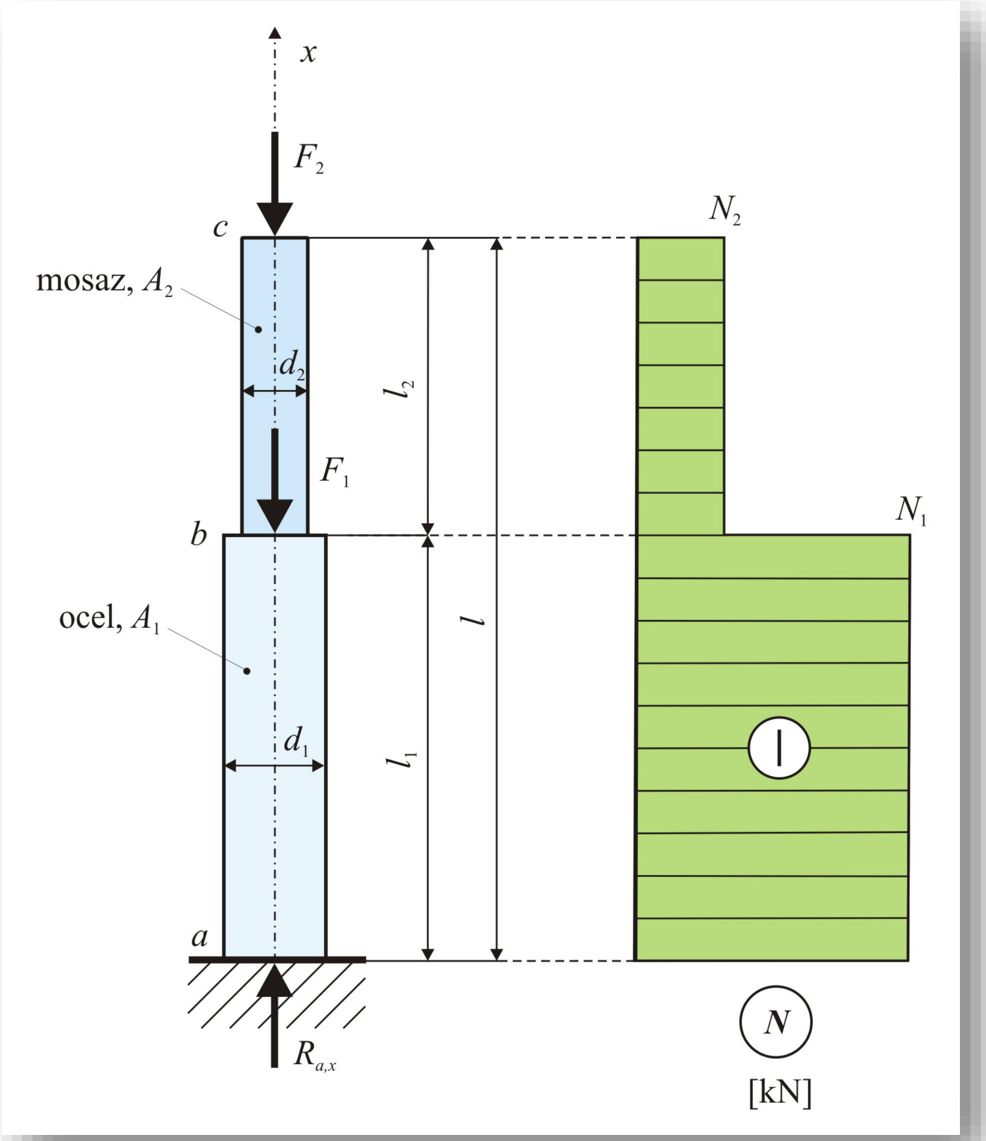

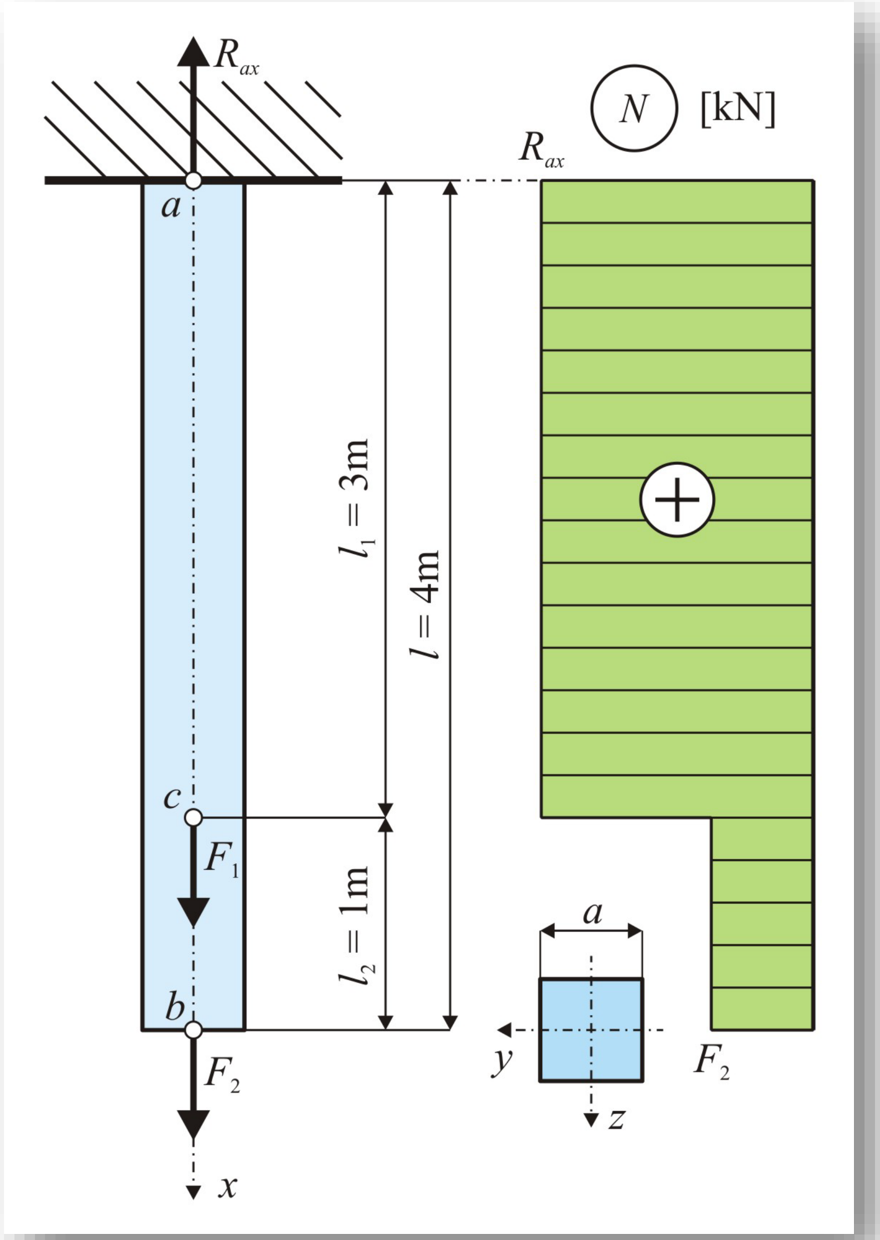

Příklady k procvičení